

Roczny Plan Pracy Przedszkola nr 17 w Rzeszowie na rok szkolny 2020/2021

***„Raz, dwa, trzy!
Przedsiębiorcą możesz być i Ty!”***



Opracowały:

Regina Adamczyk
Monika Moskwa

Rzeszów 2020/2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
I. OPIS SPOSOBU REALIZACJI CELÓW KSZTAŁCENIA I ZADAŃ USTALONYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO	4
II. CELE I ZADANIA PLANU	6
III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW.....	8
IV. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	10
V. PROPONOWANE DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE REALIZACJI PLANU „RAZ, DWA, TRZY! PRZEDSIĘBIORCĄ MOŻESZ BYĆ I TY!” ..	19
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY	20
VII. EWALUACJA PLANU	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
VIII. ZAŁĄCZNIKI.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
IX. PRZYKŁADOWA TEMATYKA REALIZOWANYCH ZAJĘĆ.....	55
X. PROPOZYCJE ZABAW	78
BIBLIOGRAFIA	85

WSTĘP

*„Odkrycia małego dziecka są jak kamienie kosztowne
– najtrwalsze, najpewniejsze i najświetniejsze ze zdobyczy”*

Kazimierz Przerwa – Tetmajer

Przedszkola są miejscem, w którym uczymy dzieci, jak mają radzić sobie w świecie. Przedsiębiorczość to samodzielność! Osoba przedsiębiorcza to taka, która nie czeka, co przyniesie jutro. Ma marzenia, plany i je realizuje. Odważnie podejmuje decyzje. Dzieci w wieku przedszkolnym cechuje wielka ciekawość, są kreatywne i śmiało podejmują nowe wyzwania, chętnie rozwiązują nowe zadania i problemy. Dlatego należy stworzyć warunki, które będą sprzyjać, aby nasze maluchy rozwijały swoją kreatywność i nauczyły się samodzielności pod okiem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej z pomocą dobrze opracowanych metod wychowawczych i odpowiednio dobranych pomocy dydaktycznych. Przyswojenie przez dzieci wiedzy o podstawowych zagadnieniach ekonomicznych, finansowych i marketingowych może przeciwdziałać bezradności i nieumiejętnemu poruszaniu się w panujących realiach gospodarczych oraz przyczynić się do kształtowania postawy świadomego konsumenta i obywatela. Zatem przedsiębiorczości można uczyć już od przedszkola.

Podstawowym założeniem realizowania zajęć z przedsiębiorczości jest zaznajomienie najmłodszych z zagadnieniami ekonomii oraz oszczędzania. Warto aby w realizację zagadnienia wciągnąć rodziców, a także członków lokalnej społeczności. Przedsiębiorczości więc można uczyć już w przedszkolu. Realizacja edukacji finansowej może odbywać się poprzez zajęcia: językowe, matematyczne, plastyczno – techniczne, muzyczno – ruchowe.

Definiując przedsiębiorczość nie można zapomnieć o kształtowaniu postaw świadomego obywatela - a więc człowieka świadomie podejmującego decyzje i dokonującego wyborów, mającego wiedzę o odpowiedzialności połączonej z obywatelskim działaniem. To także wiedza na temat umiejętnego współdziałania w grupie, która w dalszym życiu powinna

przenieść się na działania na rzecz społeczności lokalnej. Nie można również zapomnieć o kształtowaniu postawy świadomego konsumenta, znającego i umiejącego egzekwować swoje prawa konsumenckie, wywierając tym samym wpływ na podnoszenie jakości usług i produktów.

Przedsiębiorczość to też zaradność człowieka. Człowiek przedsiębiorczy przejmując inicjatywę, załatwia sprawy sam, umie dobrze gospodarować powierzonym mu kapitałem. Zna się na tym, co robi i wykonuje to z dużą łatwością. Inspiracją do podjęcia pracy z dziećmi w zakresie tej tematyki jest duży postęp w dziedzinie techniki. Im wcześniej dzieci poznają „świat finansów”, tym łatwiej będzie im się odnaleźć w otaczającej nas rzeczywistości. Treści programu „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” wprowadzają małe dzieci w świat ekonomii, uczą dbałości o cały nasz kraj jako wspólne dobro nie tylko dla nas, ale również dla przyszłych pokoleń.

I. OPIS SPOSOBU REALIZACJI CELÓW KSZTAŁCENIA I ZADAŃ USTALONYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

Plan „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” zawiera treści wspierające wszechstronny rozwój dziecka oraz umożliwiające zaspokajanie potrzeb dostosowanych do poziomu jego rozwoju, związanych z poznawaniem podstaw „małej ekonomii” i kształtowaniem postaw przedsiębiorczych. Istotnym elementem tego rodzaju edukacji jest kształtowanie obrazu własnego „Ja” i budowanie poczucia własnej wartości. Przedszkolaki poznają podstawy małej ekonomii i przedsiębiorczości poprzez kształtowanie odpowiedzialności wobec własności cudzej i swojej. Uczą się, jaką cenę płacą dorośli za niszczenie mienia, ubrań, książek czy zabawek oraz nieprzestrzeganie zasad porządku. Program ten uczy w jaki sposób można oszczędzać, np. wodę, energię elektryczną, żywność, papier czy pieniądze. Ukazuje wiele sposobów, jak w sposób łatwy i przyjemny można oszczędzać i dbać o środowisko naturalne z pożytkiem dla siebie i innych. Treści programu realizowane są poprzez zabawę, wycieczkę, rozmowę, spotkania z ciekawymi ludźmi,

obserwację i pracę w grupie. Poznawanie i wykonywanie czynności z zakresu gospodarowania, oszczędzania, finansów, planowania i organizowania pracy przyswajane przez dzieci są poprzez praktyczną naukę. Głównym celem tego programu jest kształtowanie u dzieci w wieku 3-6 lat umiejętności kluczowych, takich jak: kreatywność, przedsiębiorczość, samodzielne dokonywanie wyborów oraz poczucie własnej wartości. Daje on również dziecku duże możliwości rozwoju umiejętności podejmowania decyzji oraz radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata i techniki.

Program „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” składa się z trzech głównych działów, których treści są ściśle powiązane z podstawą programową. Treści są adekwatne do wieku dziecka, zawierają zagadnienia związane z matematyką - małą ekonomią, przedsiębiorczością, ekologią, techniką i rozwojem społecznym. Program wspiera wszechstronny rozwój dziecka we wszystkich sferach jego rozwoju: fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego. Umożliwia zaspokajanie potrzeb dziecka zgodnie z poziomem jego rozwoju i zainteresowaniami indywidualnymi dzięki stopniowemu opanowaniu określonych umiejętności (od najbliższych – najbardziej znanych dziecku, do tych dalszych – nowych i mniej znanych treści). Zawarte w nim treści skierowane są do wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Dział pierwszy programu „Mamy świadomość, co i jak oszczędzamy” zawiera treści związane z oszczędzaniem w domu, przedszkolu oraz zasobów środowiska naturalnego i pieniędzy. To właśnie te treści najbliższe dzieciom wprowadzą je w świat oszczędzania pieniędzy, gospodarowania nimi w sposób dający korzyści nie tylko dla siebie, ale przede wszystkim innym. Zagadnienia związane z ekologią, przyrodą, oszczędzaniem zasobów naturalnych (żywność, woda, papier, energia elektryczna), wprowadzają dzieci w świat przedsiębiorczości. W ramach realizacji zagadnień tego działu przedszkolak poznaje przyrodę, dostrzegając zależność między światem roślin i zwierząt a człowiekiem. Głównym celem tych działań jest rozbudzenie u dzieci świadomości ekologicznej poprzez oszczędzanie.

„Odwiedzamy świat pieniędzy” – to kolejny dział programu mający na celu poznanie pieniędzy, którymi na co dzień operują dorośli. Dzieci dowiedzą się gdzie robi się zakupy, poznają różne sklepy oraz nauczą się, jak należy zachować się w miejscach użyteczności publicznej. Dział ten w dość istotny sposób zwraca uwagę na reklamy i promocje pojawiające się w różnych miejscach i środowiskach.

Ostatni dział programu wprowadza małych odbiorców w tajniki pieniędzy. To właśnie tu dzieci zapoznają się w jaki sposób można inwestować pieniądze, aby przynosiły zysk. W

przystępny i zrozumiały sposób dzieci dowiedzą się skąd ich rodzice i najbliżsi „biorą pieniądze” i na co je przeznaczają. Poznają również walutę innych krajów, którą często posługują się dorośli podczas podróży zagranicznych.

Zaproponowane w programie działania zachęcają dzieci do aktywności zaspokajając ich ciekawość poprzez zabawę. Zawarte treści z różnych dziedzin wprowadzają dzieci w świat finansów. Podczas realizacji Programu „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” istotna jest współpraca z rodzicami, ponieważ to właśnie rodzice będą wspierać swoje dzieci i utrwaląc zdobytą wiedzę i umiejętności z zakresu matematyki – małej ekonomii i przedsiębiorczości.

II. CELE I ZADANIA PLANU

Głównym celem opracowanego programu jest dostarczenie dzieciom w wieku przedszkolnym elementarnej wiedzy z zakresu matematyki - małej ekonomii, finansów, przedsiębiorczości oraz podnoszenie ich świadomości finansowej. Program ukierunkowany jest na edukację w zakresie matematyki, przedsiębiorczości i ekonomii oraz promocję postaw przedsiębiorczych dzieci. Poprzez proponowane zajęcia, zabawy, wycieczki pragniemy rozpocząć edukację finansową wśród dzieci w wieku przedszkolnym, wprowadzając je w tajniki pieniądza, oszczędzania, dbania o środowisko oraz robienia oszczędnych zakupów. Dlatego też głównym celem programu jest szerzenie tej wiedzy już od najwcześniejszych lat. Wiek przedszkolny jest dobrym momentem na rozpoczęcie takiej edukacji.

Przedsiębiorczość jest tu rozumiana jako zespół cech, potrzebnych do bycia w przyszłości człowiekiem przedsiębiorczym w myśl przysłowia: „Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci.”

Przyswojenie wiedzy o podstawowych zagadnieniach ekonomicznych, finansowych i marketingowych może przeciwdziałać bezradności i nieumiejętnemu poruszaniu się w panujących realiach gospodarczych oraz przyczynić się do kształtowania postawy świadomego konsumenta i obywatela.

Cele ogólne programu:

- wielostronny rozwój dziecka,
- promowanie idei przedsiębiorczości wśród dzieci w wieku przedszkolnym,
- zdobywanie wiedzy z szeroko pojętej edukacji matematyczno - ekonomicznej,
- kształtowanie nawyku racjonalnego gospodarowania pieniędzmi,
- zapoznanie z historią pieniądza, poznanie różnych nominałów pieniędzy,
- zwiększanie świadomości odbioru przekazu reklamowego,
- kształtowanie świadomości ekologicznej,
- nabywanie umiejętności planowania zakupów oraz ich wartościowania,
- nabycie przez dzieci wiedzy czym można zapłacić za zakupy (pieniądz, karta, on-line),
- rozumienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,
- przedstawienie dzieciom różnych sposobów gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe),
- poznanie przez dzieci waluty obowiązującej w Polsce i innych krajach,
- nabycie przez dzieci wiedzy co to jest konto bankowe, cena, towar,
- nabycie przez dzieci wiedzy dotyczącej tego, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, sklep itd.,
- poznawanie przez dzieci różnych zawodów: kasjera, bankiera, sprzedawcy itp.,
- zdobywanie/utrwalanie wiedzy dotyczącej sklepu, kupowania, zachowania się w sklepach
- zapewnienie dzieciom równych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności w podejmowaniu decyzji,
- budowanie wiedzy o otaczającym świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym,
- kształtowanie świadomości ekologicznej
- stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie i nauce.
- doskonalenie sprawności ruchowej oraz rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo – ruchowej.

Cele operacyjne programu

Dziecko:

- wie, co i jak należy oszczędzać,
- wie, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, internet),
- potrafi klasyfikować towary ze względu na ich ważność i przeznaczenie,
- wie, jak należy zachować się w miejscach użyteczności publicznej (sklepy, banki itp.),
- wie, czym można zapłacić za zakupy (pieniądz, karta, płatności on-line),
- zna sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe),
- rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,
- zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę,
- zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach,
- doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie,
- wie, co to jest konto bankowe, cena,
- wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, sklep,
- wie, na czym polega praca: rodziców, kasjera, bankiera, sprzedawcy,
- potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy),
- zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż,
- potrafi obserwować,
- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi,
- zna zalety oszczędzania,
- potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł.

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

O skuteczności pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczycieli w edukacji dzieci decydują w dużym stopniu odpowiednio dobrane metody. Istotne jest, by były to metody wynikające z koncepcji wielostronnego kształcenia i nauczania. Metoda nauczania określa

sposób pracy nauczyciela z dzieckiem, służy realizacji wytyczonych celów. W pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciel może stosować różne metody jako sposoby postępowania wywierające wpływ na aktywność dzieci. Treści zawarte w niniejszym programie zachęcają nauczyciela do pracy opartej na działaniu poprzez wykorzystanie zróżnicowanych metod, form i środków dydaktycznych.

Według Cz. Kupisiewicza metoda jest to: „celowo i systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiający uczniom opanowanie wiedzy wraz z umiejętnościami posługiwania się nią w praktyce, a także rozwijanie zdolności i zainteresowań poznawczych.” Wiek przedszkolny to okres wzmożonej aktywności poznawczej, wyrażającej się silną potrzebą wrażeń, dużym napięciem emocjonalnym i potrzebą działania. Dlatego należy stwarzać warunki sprzyjające aktywności dziecka i zaspokajaniu jego potrzeb. Jednym z zasadniczych elementów ułatwiających realizację tych zadań są odpowiednio dobrane metody i formy pracy.

Główne miejsce w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym zajmują metody oparte na działalności dziecka. Treści programowe powinny być przekazywane dziecku, zgodnie z jego oczekiwaniami, tzn. w sposób prosty, zabawny, kolorowy i dostosowany do ich możliwości percepcyjnych. Metody wskazują na czynności, które należy tak dobierać, aby osiągnąć zamierzone cele. Są to czynności zarówno nauczyciela, jak i dziecka. Wyróżnia się trzy grupy metod oparte na działaniu (praktyczne), na obserwacji (oglądowe), na słowie (słowne). W pracy dydaktyczno – wychowawczej przedszkola metody te wzajemnie się przenikają.

METODY CZYNNE:

- zajęć praktycznych – wykonywanie przez dzieci różnych zadań o charakterze praktycznym, powtarzanie wiedzy z danego zakresu
- zadań stawianych dziecku – zabawy badawcze, doświadczenia i eksperymenty
- metody problemowe – gry dydaktyczne, burza mózgów
- kierowanie działalnością dziecka poprzez inspirowanie oraz podsuwanie pomysłu do samodzielnych działań
- samodzielne doświadczenia poprzez spontaniczną działalność dziecka

METODY EKSPRESYJNE:

- działalność plastyczna i konstrukcyjna dzieci

METODY AKTYWIZUJĄCE:

- gry dydaktyczne wykorzystujące TIK

METODY PERCEPCYJNE:

- obserwacja, pokaz, podanie przykładu, wzoru postępowania

METODY SŁOWNE:

- pogadanki i prelekcje,
- opis
- objaśnienia
- instrukcje

FORMY:

- praca indywidualna
- praca w małych zespołach dwu- lub trzyosobowych
- praca z całą grupą

IV. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

1. Mamy świadomość, co i jak oszczędzamy.

WRZESIEŃ

Witamy w naszym przedszkolu świnkę Michalinkę – oszczędzanie pieniędzy.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- zna sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe), - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - zna zalety oszczędzania, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać,	Zapoznanie ze skarbonką na podstawie piosenki. Karta pracy

	- potrafi obserwować, - rozwija słuch i wrażliwość muzyczną, - rozwija słownictwo czynne, - rozumie sens oszczędzania (np. na ulubioną zabawkę), - uważnie słucha piosenki.	nr 1
4 - latki	- zna sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe), - potrafi oszczędzać pieniądze w określonym celu, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - zna zalety oszczędzania, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - zna słowa i melodię piosenki.	Zapoznanie ze skarbonką na podstawie piosenki. Karta pracy nr 1
5,6 - latki	- zna sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe), - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - zna zalety oszczędzania, - potrafi oszczędzać pieniądze w określonym celu, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - wie na czym polega oszczędzanie, - potrafi na podstawie własnych doświadczeń opowiadać o oszczędzaniu, - potrafi samodzielnie i z pomocą nauczyciela wykonać skarbonkę, według ustalonego planu działania, - utrzymuje swoje miejsce pracy w należytym porządku, - potrafi zaśpiewać piosenkę.	Skarbonka – zapoznanie ze skarbonką na podstawie piosenki. Skarbonka – praca plastyczna według wzoru.. Karta pracy nr 1

PAŹDZIERNIK

Wiemy, co możemy oszczędzać – żywność, wodę, papier, energię elektryczną...

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- wie co i jak należy oszczędzać, - rozumie celowość oszczędzania wody, energii elektrycznej, - wie, że należy oszczędzać energię elektryczną poprzez wyłączanie światła, sprzętu elektrycznego, gdy przestaje z niego korzystać, - wie, że korzystanie z dóbr materialnych innych osób, np. przejmowanie po rodzeństwie ubrań, zabawek, podręczników, służy oszczędności, - ma świadomość, że w ciągu nocy należy używać elektryczności do oświetlenia domu i wie, jak korzystać ze światła (wyłączać światło, kiedy wychodzimy z pokoju),	Rozmowa kierowana z całą grupą na podstawie ilustracji. Karta pracy nr 2
4 - latki	- wie gdzie i jak należy oszczędzać wodę,	Opowiadanie

	-wie, że korzystanie z dóbr materialnych innych osób, np. przejmowanie po rodzeństwie ubrań, zabawek, podręczników, służy oszczędności, - racjonalnie korzysta z wody podczas mycia rąk, -wie, do czego można wykorzystać „deszczówkę” -wie, że należy oszczędzać energię elektryczną poprzez wyłączanie światła, sprzętu elektrycznego, gdy przestaje z niego korzystać, -ma świadomość, że w ciągu nocy należy używa elektryczności do oświetlenia domu i wie, jak korzystać ze światła (wyłączać światło, kiedy wychodzimy z pokoju),	„Niezwyczajne przygody kropelki wody” Karta pracy nr 2
5,6 - latki	- potrafi odczytywać napisy globalnie, - podaje przykłady wykorzystania wody z kranu, - oszczędnie gospodarować wodą podczas mycia rąk, - podaje sposoby wykorzystania wody z kranu, - chętnie obserwuje doświadczenie i wyciąga wnioski, - wie, jak wygląda wiatrak i do czego służy, - zna różne sposoby oszczędzania energii, - wyjaśnia czym jest energia i skąd ją czerpiemy; - wymienia źródła energii; - kształtuje postawę proekologiczną, - wie, że prąd jest niebezpieczny, - wymienia urządzenia, które wymagają użycia energii, - wie, które przedmioty w wodzie pływają, a które toną, - poznaje właściwości różnych substancji w połączeniu z wodą (rozpuszczanie), - rozumie konieczność ochrony środowiska naturalnego, - racjonalnie korzysta z wody podczas mycia rąk, -wie, do czego można wykorzystać „deszczówkę”, -wie, że należy oszczędzać energię elektryczną poprzez wyłączanie światła, sprzętu elektrycznego,	Oszczędzamy wodę – wiersz E. Szymańskiego „Dwie umywalnie” Karta pracy nr 2 Siła wiatru (energia odnawialna) – wykonanie wiatraka. Karta pracy nr 4 Utrwalenie wiadomości o różnych źródłach energii – wiersz D. Graj „Król i jego elektryczni słudzy” Karta pracy nr 5 Woda to skarb należy ją szanować – zabawy badawcze Karta pracy nr 6

LISTOPAD

Oszczędność zasobów środowiska naturalnego – recykling.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - wie do czego służą pojemniki ekologiczne, - potrafi segregować śmieci, - rozumie sens i znaczenie ponownego wykorzystania śmieci - zna podstawowe pojęcia z zakresu ekologii i ochrony środowiska, - wie o konieczności utrzymania porządku w miejscu zabawy oraz o segregowaniu śmieci w celu recyklingu, - potrafi obserwować.	Wycieczka do pojemników przeznaczonych na segregację śmieci. Karta pracy nr 3

4 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - rozpoznaje materiał z jakiego wykonany jest odpad, - zna kształt i kolory pojemników do segregacji, - segreguje odpady do właściwych pojemników (makulatura, szkło, plastik, metal), - zna podstawowe pojęcia z zakresu ekologii i ochrony środowiska, - wie o konieczności utrzymania porządku w miejscu zabawy oraz o segregowaniu śmieci w celu recyklingu, - czerpie radość ze wspólnej zabawy, - wie, że wszyscy ludzie muszą dbać o środowisko.	Segregacja śmieci w przedszkolu – działalność dzieci. Karta pracy nr 3
5,6 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - zna kolory pojemników do segregowania śmieci, - wie, dlaczego należy segregować śmieci, - rozumie pojęcie: recykling, odpady, - rozumie potrzebę systematycznego segregowania śmieci, - potrafi posegregować śmieci, - potrafi wskazać pomysł na wykorzystanie odpadów, - zna podstawowe pojęcia z zakresu ekologii i ochrony środowiska, - wie o konieczności utrzymania porządku w miejscu zabawy oraz o segregowaniu śmieci w celu ponownego ich przetworzenia, - wie, co oznacza symbol recyklingu i zna oznaczenia pojemników do segregowania odpadów, - potrafi samodzielnie wykonać prace plastyczną z odpadów.	Przedszkolny recykling – wiersz I. Sikiryckiego „Sznurek Jurka”. Karta pracy nr 3

2. Odwiedzamy świat pieniędzy.

GRUDZIEŃ

Robimy zakupy – poznanie różnych sklepów.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- wie, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, Internet), - potrafi klasyfikować towary ze względu na ich przeznaczenie, - wie, jak należy zachować się w sklepie, banku, - wie, czym można zapłacić za zakupy (pieniądz, karta, przelew)	Wycieczka do sklepu spożywczego. Karta pracy nr 1

	- wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, - zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - przestrzega zasad bezpiecznego poruszania się na wycieczce, - obserwuje sposób dokonywania zakupów, - stosuje zwroty grzecznościowe, - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie,	
4 - latki	- wie, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, Internet), - potrafi klasyfikować towary ze względu na ich przeznaczenie, - wie, jak należy zachować się w sklepie, banku, - wie, czym można zapłacić za zakupy (pieniądz, karta, przelew), - wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, - zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie, - wie, co to jest konto bankowe, cena, - obserwuje sposób dokonywania zakupów, - stosuje zwroty grzecznościowe, - przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wycieczki.	Wycieczka do sklepu spożywczego. Karta pracy nr 1
5,6 - latki	- wie, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, Internet), - potrafi klasyfikować towary ze względu na ich przeznaczenie, - wie, jak należy zachować się w banku i sklepie, - wie, czym można zapłacić za zakupy (pieniądz, karta, przelew) - wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, - zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie, - wie, co to jest konto bankowe, cena, - ustala wynik dodawania i odejmowania na podstawie manipulowania przedmiotami (żetonami), - segreguje przedmioty, zabawki ze względu na posiadaną cechę, - rozumie przydatność liczenia (zakupy), - wzmacnia wiarę we własne możliwości,	Robimy zakupy – zabawa dydaktyczna. Karta pracy nr 1

STYCZEŃ

Bawimy się w sklep.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł,	Zabawa tematyczna Karta pracy nr 2

	- wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi czekać na swoją kolej, - przestrzega reguł zabawy, - stosuje formy grzecznościowe, - rozumie sens transakcji kupno-sprzedaż, - potrafi obserwować, - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie, - wie, co to jest konto bankowe, cena	
4 - latki	- wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, sklep, - zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie, - wie, co to jest konto bankowe, cena, - przestrzega ustalonych reguł i zasad, - jest sprawne i zwinne, - poprawnie wykonuje polecenia nauczyciela	W hipermarkecie – zestaw ćwiczeń gimnastycznych metodą stacyjną. Karta pracy nr 2
5,6 - latki	- wie, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, Internet), - wie, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, sklep, - zna reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż, - aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - doskonali umiejętność liczenia na konkretach, przelicza, dokłada, odkłada, liczy w dostępnym zakresie, - wie, co to jest konto bankowe, cena, - wie jak należy zachowywać się w sklepach – marketach, - wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia, - wie, w jakich sytuacjach i komu można przekazywać informacje dotyczące nazwiska i adresu zamieszkania, - zna miejsca i osoby, od których można uzyskać pomoc, - potrafi odpowiadać na zadane pytania i słucha wypowiedzi innych, - potrafi wskazać różnicę między małymi sklepikami osiedlowymi, a dużymi marketami, - potrafi nazwać przedmioty potrzebne do pracy sprzedawcy, - potrafi narysować artykuły wg branży, - potrafi reagować na hasło nauczycielki.	Zguba – opowiadanie R. Piątkowskiej. Karta pracy nr 2

LUTY

Reklamy i promocje – ich rola w sprzedaży.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
---------------	--	-------------------

3 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi współpracować w grupie, zespole, - samodzielnie planuje swoją pracę, - wie jakie znaczenie ma reklama (telewizja, gazeta itp.), - potrafi obserwować	Projektowanie plakatu reklamy naszego przedszkola. Karta pracy nr 3
4 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - dostrzega różnorodne środki oddziaływania na odbiorcę zastosowane w rozmaitych reklamach, - zna cele reklamy, - dostrzega funkcje reklamy w codziennym życiu, - ocenia reklamy, uzasadniając swoje zdanie, - potrafi pracować w grupie	Wesoła cukierkolandia – projektowanie przedmiotów z papierków od cukierków. Karta pracy nr 3
5,6 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - wie jakie są rodzaje reklamy, - potrafi na podstawie własnych spostrzeżeń wymienić ich rodzaje, - potrafi samodzielnie w małym zespole stworzyć reklamę dowolnego produktu, - zna obraz graficzny głoski r, R	„Reklama” - poznanie obrazu graficznego głoski <i>r</i> i <i>R</i> – litery: <i>r</i> i <i>R</i> Karta pracy nr 3

3. Odkrywamy tajemnicę pieniędzy

MARZEC

Poznajemy historię pieniędzy.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - zna wygląd waluty polskiej, - umie współpracować w zabawie i czerpie z niej radość, - podporządkowuje się regułom zabawy, - potrafi obserwować, - rozumienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach.	Zabawa dydaktyczna. Karta pracy nr 1
4 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - rozumienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,	„Piosenka o pieniądzach” – zapoznanie z walutą obowiązującą w

	- zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - rozumie pojęcia: nominal, awers, rewers, - posługuje się pojęciami: banknot, moneta, - wie, dlaczego ludzie posługują się pieniędzmi.	Polsce. Karta pracy nr 1
5,6 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - rozumienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - wie, jakie są kolejne etapy rozwoju pieniądza, - potrafi ułożyć według kolejności historyjkę obrazkową, dostrzega następstwa przyczynowo – skutkowe, - reaguje na sygnał umowny, - rozumie znaczenie słów: barter, płacidło, pieniądz kruszcowy, monety, banknoty, karty płatnicze, - dba o dokładność i estetykę pracy plastycznej.	„Poznajemy historię pieniędzy” – rozmowa na podstawie ilustracji. Karta pracy nr 1

KWIECIEŃ

Wiemy, jak zarabia się pieniądze.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - zna wybrane zawody, - rozumie rolę pracy w życiu człowieka, - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - wie, że skutkiem pracy jest wynagrodzenie, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - potrafi uważnie słuchać i współpracować w grupie - potrafi obserwować, - wie, na czym polega praca: rodziców, kasjera, bankiera, sprzedawcy	Rozmowa kierowana z całą grupą. Karta pracy nr 2
4 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - wie, na czym polega praca: rodziców, kasjera, bankiera, sprzedawcy, - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - wie, że skutkiem pracy jest wynagrodzenie, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - zna zawody swoich rodziców,	„Wszyscy dla wszystkich” – zapoznanie z różnymi zawodami na podstawie wiersza J. Tuwima. Karta pracy nr 2
5,6 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować,	Wiemy, jak zarabia się pieniądze” - zawody rodziców.

	- potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - wie, na czym polega praca: rodziców, kasjera, bankiera, sprzedawcy, - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - ma zaspokojoną potrzebę zabawy, ruchu, twórczości, - umie współpracować w grupie, - potrafi rozwiązywać zagadki, - zna zawody wykonywane przez rodziców, - rozumie rolę pracy w życiu człowieka, - wie, że skutkiem pracy jest wynagrodzenie, - wie, że praca jest za pieniądze, ale pieniądze otrzymujemy nie za każdą pracę (wolontariat, obowiązki domowe itp.), - prawidłowo rozpoznaje i nazywa akcesoria do różnych zawodów, - umie kierować swoim ciałem, - rozpoznaje własne emocje, - potrafi skupić swoją uwagę.	Karta pracy nr 2
--	---	------------------

MAJ

Żegnamy świnkę Michalinę – jedziemy na wakacje, waluty innych krajów.

Grupa wiekowa	Etapy osiągania umiejętności przez dzieci. Dziecko:	Sposób realizacji
3 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - słucha uważnie poleceń, - czeka na swoją kolej, - potrafi poruszać się w kolejce bez potrąceń, - rozpoznaje polską walutę wśród innych walut	Zabawy ruchowo - naśladowcze. Karta pracy nr 3
4 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, - zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - zna walutę płatniczą obowiązującą w innych krajach, - poznaje zwyczaje panujące w innych krajach (Wielka Brytania), - potrafi zgodnie współpracować w grupie;	Waluta innych krajów – wycieczka do kantoru. Karta pracy nr 3
5,6 - latki	- aktywnie uczestniczy w zabawie z innymi dziećmi, - potrafi przestrzegać ustalonych norm i reguł, - wie, co i jak należy oszczędzać, - potrafi obserwować, - potrafi odczytywać napisy globalnie (czyta całościowo wyrazy), - rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,	„Żegnamy świnkę Michalinę jedziemy na wakacje”. Karta pracy nr 3

	- zna historię monety (pieniędzy), wie skąd się biorą – za pracę, - zna walutę obowiązującą w Polsce i innych krajach, - zna słowa piosenki, - poznaje wybrane państwa Unii Europejskiej, ich flagi, niektóre zwyczaje, język, jakim posługują się mieszkańcy tych krajów; - rozpoznaje charakterystyczne budowle, tradycje państw europejskich; - używa zwroty grzecznościowe (dzień dobry, do widzenia) w językach wybranych krajów; - poznaje waluty obowiązujące w odwiedzanych państwach; - rozpoznaje i określa usłyszaną melodię.	
--	---	--

CZERWIEC

Powtórzenie i utrwalenie wiadomości oraz umiejętności.

V. PROPONOWANE DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE REALIZACJI PLANU „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!”

- Wydanie dodatku do gazetki dla rodziców z informacją o założeniach i przebiegu realizacji planu rocznego,
- Wzbogacenie bazy przedszkolnej w pomoce dydaktyczne ułatwiające prowadzenie zajęć z zakresu przedsiębiorczości (wagi, kasy, pieniądze zabawkowe, kalkulatory)
- Zajęcia otwarte dla rodziców – pokaz zajęć na temat przedsiębiorczości w poszczególnych grupach wiekowych,
- Udział Rady Pedagogicznej w kursach, szkoleniach, warsztatach dotyczących rozwijania kompetencji kluczowych, a w szczególności przedsiębiorczości,
- Utworzenie w każdej grupie wiekowej kącika Małego Przedsiębiorcy (guziki, zakrętki, wagi, kasy, kalkulatory, zabawkowe pieniądze itp.)
- „Oswoić przedsiębiorczość” - gromadzenie wierszy, piosenek, zagadek, wyliczanek, quizów, konkursów niezbędnych do realizacji planu
- Wzbogacanie biblioteki przedszkolnej o literaturę dotyczącą w/w tematu.
- Zorganizowanie konkursu plastycznego „Mój wymarzony pieniążek”
- Wykonanie collagu pod hasłem „Sklep” - wycinanie nożyczkami z przygotowanych wcześniej gazetek reklamowych, katalogów, folderów, malowanie półek i innych akcesoriów sklepowych farbą, kredkami, flamastrami. Praca w małych zespołach,

przyklejenie nazw sklepów na szarym papierze - SKLEP SPOŻYWCZY, ODZIEŻ I OBUWIE, ZABAWKI, MEBLE, DROGERIA. Zorganizowanie wystawy prac dzieci.

- „Torba na zakupy” – wykonanie papierowych toreb na zakupy techniką origami zgodnie z instrukcją (zwrócenie uwagi na aspekt ekologiczny). Ozdabianie toreb z wykorzystaniem wyciętych samodzielnie elementów z kolorowej folii samoprzylepnej, wycinanie i doklejanie uszu.
- Zorganizowanie konkursu plastycznego „Własnoręcznie wykonana skarbonka”
- „Mini quiz wiedzy ekonomicznej” – przypomnienie/utrwalenie wiedzy zdobytej w ciągu roku.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY

W wyniku podejmowanych działań edukacyjnych dziecko powinno:

- wiedzieć, gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (kiosk, sklep, bazar, internet),
- wiedzieć, czym można zapłacić za zakupy (pieniądze, karta, on-line),
- znać sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, portfel, konto bankowe),
- znać historię monety (pieniędzy), wiedzieć skąd się biorą – za pracę,
- znać walutę obowiązującą w Polsce,
- doskonalić umiejętność liczenia na konkretach, przeliczać, dokładać, odkładać, liczyć w zakresie 10
- wiedzieć, co to jest konto bankowe, cena
- wiedzieć, do czego służy bankomat, kasa fiskalna, bank, paragon, sklep,
- wiedzieć, na czym polega praca: kasjera, bankiera, sprzedawcy, ustawiacza towarów,
- znać reguły transakcji wymiennej: kupno-sprzedaż,
- umieć obserwować, potrafić odczytywać napisy globalnie
- aktywnie uczestniczyć w zabawie z innymi dziećmi,
- być twórcze,

- znać zalety oszczędzania,
- umieć przestrzegać ustalonych norm i reguł.

VII. EWALUACJA PLANU

Istotnym elementem w pracy pedagogicznej jest ewaluacja. Współczesne rozumienie ewaluacji to nie tylko kontrola, ocena czy zbieranie danych, to przede wszystkim refleksja własna ukierunkowana na rozwój. Kryterium oceny nie jest stan wiedzy dziecka w danym momencie, ale jego praca, zaangażowanie i postępy. Określenie słabych i mocnych stron ma na celu podwyższenie jakości zajęć, zwiększenie umiejętności pracy z dziećmi i ich lepsze rozumienie.

Celem ewaluacji programu „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” jest pozyskanie informacji o poziomie wiedzy i umiejętności w zakresie edukacji matematycznej, ekonomicznej i przedsiębiorczości. Aby przekonać się czy zaproponowany program ma pożądany wpływ na dzieci, konieczne jest przeprowadzenie ewaluacji, tj. działania zmierzającego do stwierdzenia czy zawarte w nim treści są skuteczne i spełniają oczekiwania nauczycieli w pracy dydaktyczno - wychowawczej. Chcąc sprawdzić efekty programu, na bieżąco będziemy monitorować zaplanowane działania. Dokładnej analizy funkcjonowania programu w codziennej praktyce dokonamy poprzez:

- obserwację dzieci podczas codziennych zajęć;
- karty pracy dla dzieci;
- ankietę ewaluacyjną dla rodziców i nauczycieli;
- rozmowy indywidualne z rodzicami, dziećmi i nauczycielami;
- analizę dokumentów (np. plany miesięczne, realizacja podstawy programowej, zapisy w dziennikach).

Celem ewaluacji jest uzyskanie informacji zwrotnej na temat funkcjonowania programu w ramach codziennych zajęć z dziećmi. Zebrane informacje posłużą do sporządzenia raportu, porównania zamierzonych celów i osiągniętych rezultatów, a także wyciągnięcia wniosków i zaplanowania ewentualnych działań na przyszłość. Na każdych zajęciach realizowanych w poszczególnych grupach nauczycielki mogą dokonywać

bezpośredniej obserwacji dzieci zarówno podczas zabawy, jak i podczas nauki. Na koniec realizacji każdego zagadnienia będą wykonywane podsumowania w formie kart pracy dla dzieci w celu sprawdzenia stopnia opanowania przyswojonych treści, czyli sprawdzenie co dzieci z zajęć zapamiętały i czego się nauczyły. Opracowany program poddawany będzie ciągłej ewaluacji: wyniki analizowane i wykorzystywane do ewentualnego uzupełnienia lub wprowadzenia zmian w programie w celu jego modyfikacji (atrakcyjność zajęć, metody i formy oraz sposoby realizacji prowadzonych zajęć).

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety;
- karty pracy;
- karty obserwacji;
- analiza dokumentów.

Narzędzia badawcze

Ankieta ewaluacyjna dla Rodziców

Szanowni Państwo, przez cały rok szkolny Państwa dzieci brały czynny udział w realizacji innowacyjnego programu „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” . Proszę odpowiedzieć na kilka pytań, które pomogą dokonać podsumowań oraz wyciągnąć wnioski z realizacji innowacji.

1. Czy dostrzegają państwo celowość prowadzonej innowacji pedagogicznej?

Tak

Nie

Nie mam zdania

2. Czy Państwa dziecko chętnie brało udział w zabawach i zajęciach dotyczących edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości?

Tak

Nie

Nie wiem

3. Czy wiedza zdobyta w przedszkolu dotycząca edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości ma odzwierciedlenie w życiu codziennym Państwa dziecka?

Tak

Nie

Nie mam zdania

4. Czy sprawdzacie Państwo informacje na temat edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości, które dziecko przyswoiło w przedszkolu?

Tak

Nie

Nie wiem

5. Czy dostrzegacie Państwo potrzebę kontynuacji zagadnień związanych z edukacją ekonomiczną i przedsiębiorczością?

Tak

Nie

Nie mam zdania

6. Jak oceniacie Państwo zawarte w programie „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” metody i formy prowadzenia zajęć z dziećmi?

Dobrze

Tak sobie

Źle

Nie mam zdania

7. Inne uwagi, które chcieliby Państwo przekazać autorom ankiety

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Ankieta ewaluacyjna dla Nauczycieli

Szanowne koleżanki bardzo proszę o wypełnienie kwestionariusza ankiety, która dotyczy realizowanego w placówce programu z zakresu edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości „Raz, dwa, trzy! Przedsiębiorcą możesz być i Ty!” Zestawienie zbiorcze ankiet służyć ma przeprowadzeniu ewaluacji programu.

1. Jak oceniasz przydatność programu?

- bardzo dobrze
- dobrze
- dostatecznie

2. Jakie zagadnienia programu uważasz za najbardziej przydatne?

- mamy świadomość, co i jak oszczędzamy
- odwiedzamy świat pieniędzy
- odkrywamy tajemnice pieniędzy

3. Czy według Ciebie założone w programie zagadnienia zostały w zadowalającym stopniu zrealizowane?

- tak
- nie
- częściowo

4. W jakim stopniu odpowiadają Ci zaproponowane w programie metody, formy i sposoby prowadzenia zajęć z dziećmi?

- wystarczająco
- częściowo
- nie odpowiadają, zaproponowałabym inne, jakie?

.....

5. Czy według Ciebie treści zawarte w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości dzieci?

- tak wszystkie
- tak, ale tylko niektóre
- żadne

6. Czy stworzono odpowiednie warunki i środki do realizacji programu?

- tak
- tak, ale w niewielkim stopniu
- nie

7. Jakie masz propozycje odnośnie udoskonalenia programu?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

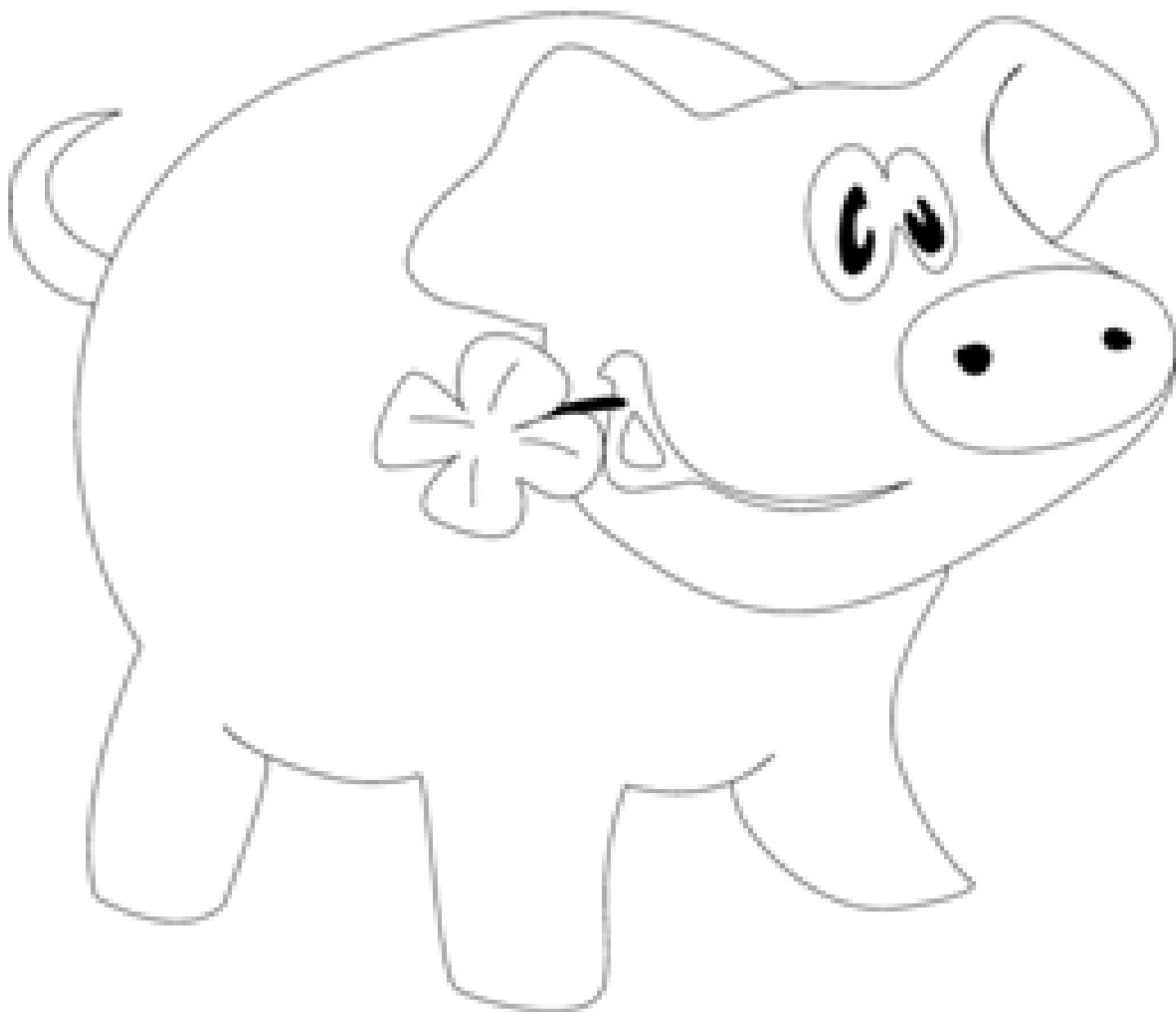
VIII. ZAŁĄCZNIKI

Karty pracy dla 3 – latków

Mamy świadomość, co i jak oszczędzamy.

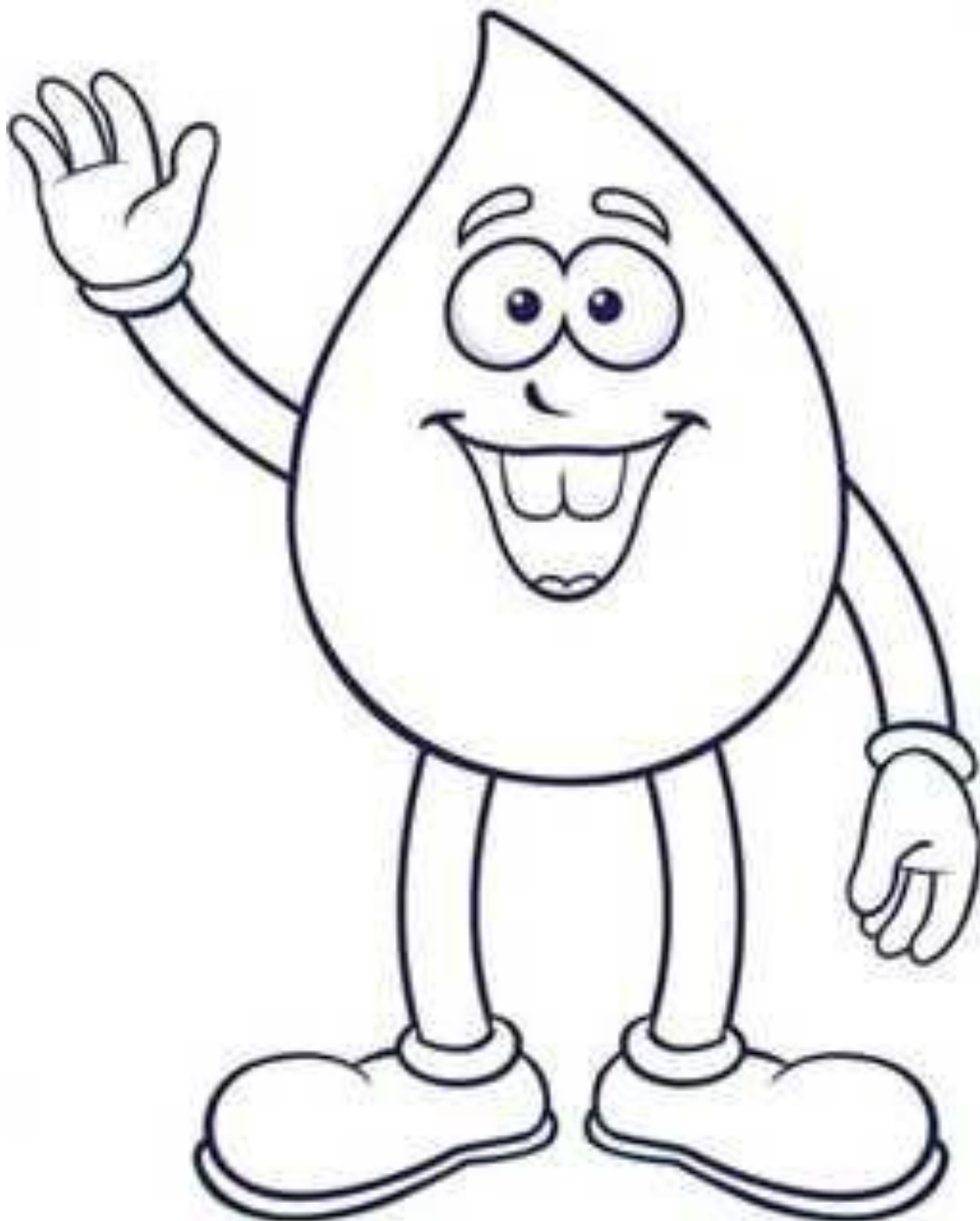
KARTA PRACY nr 1

Pokoloruj Świnę Michalinkę.



KARTA PRACY nr 2

Pokoloruj kropelkę wody.



KARTA PRACY nr 3

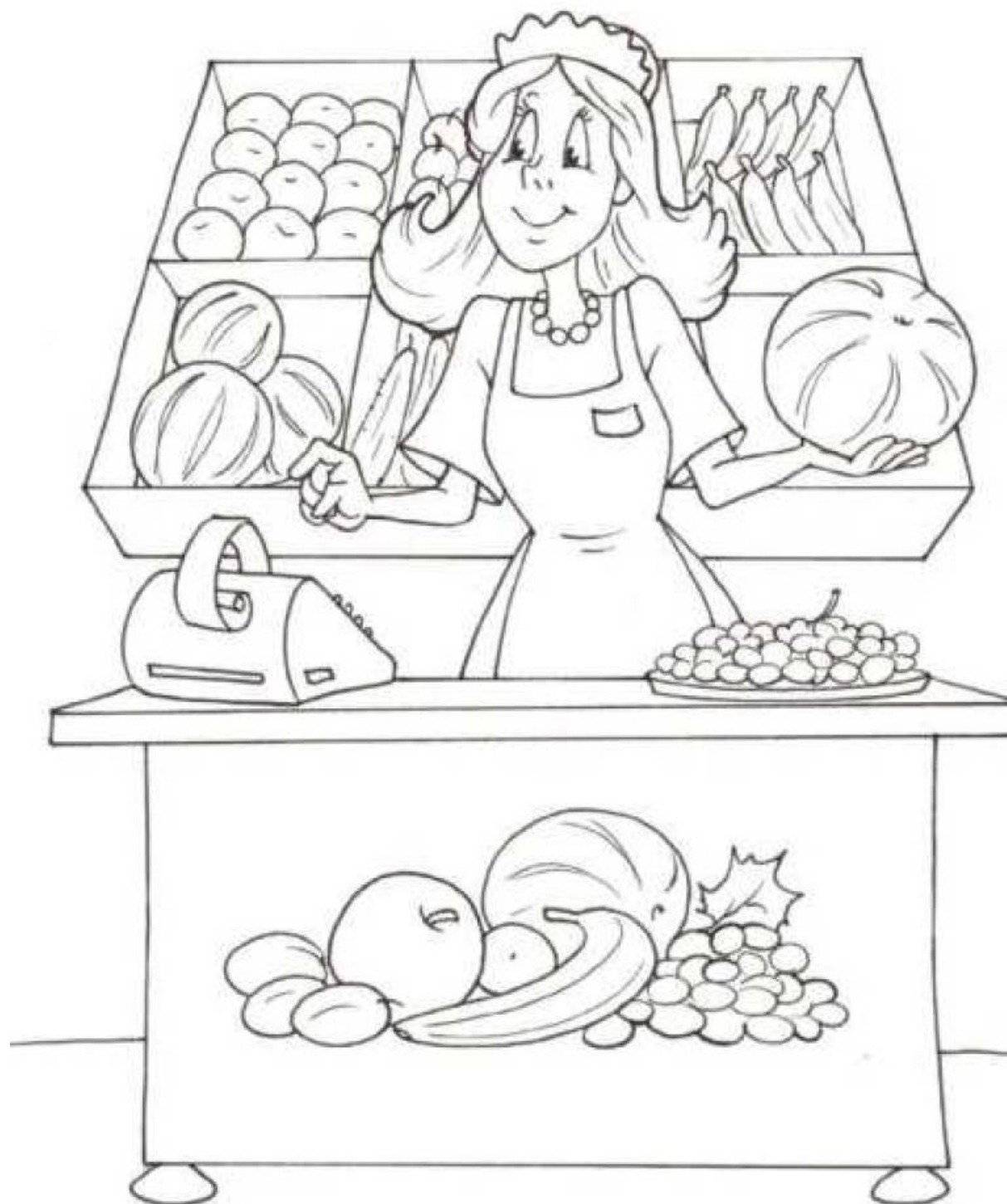
Wskaż za pomocą strzałek, do których pojemników dzieci wrzucać śmieci.



Odwiedzamy świat pieniędzy.

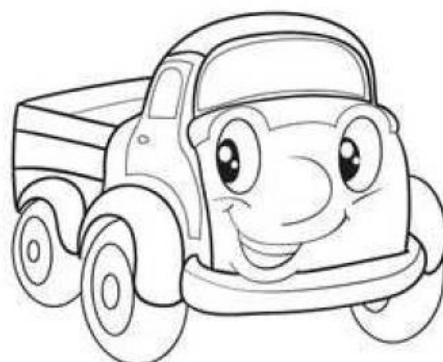
KARTA PRACY nr 1

Jaki to sklep? - pokoloruj obrazek.



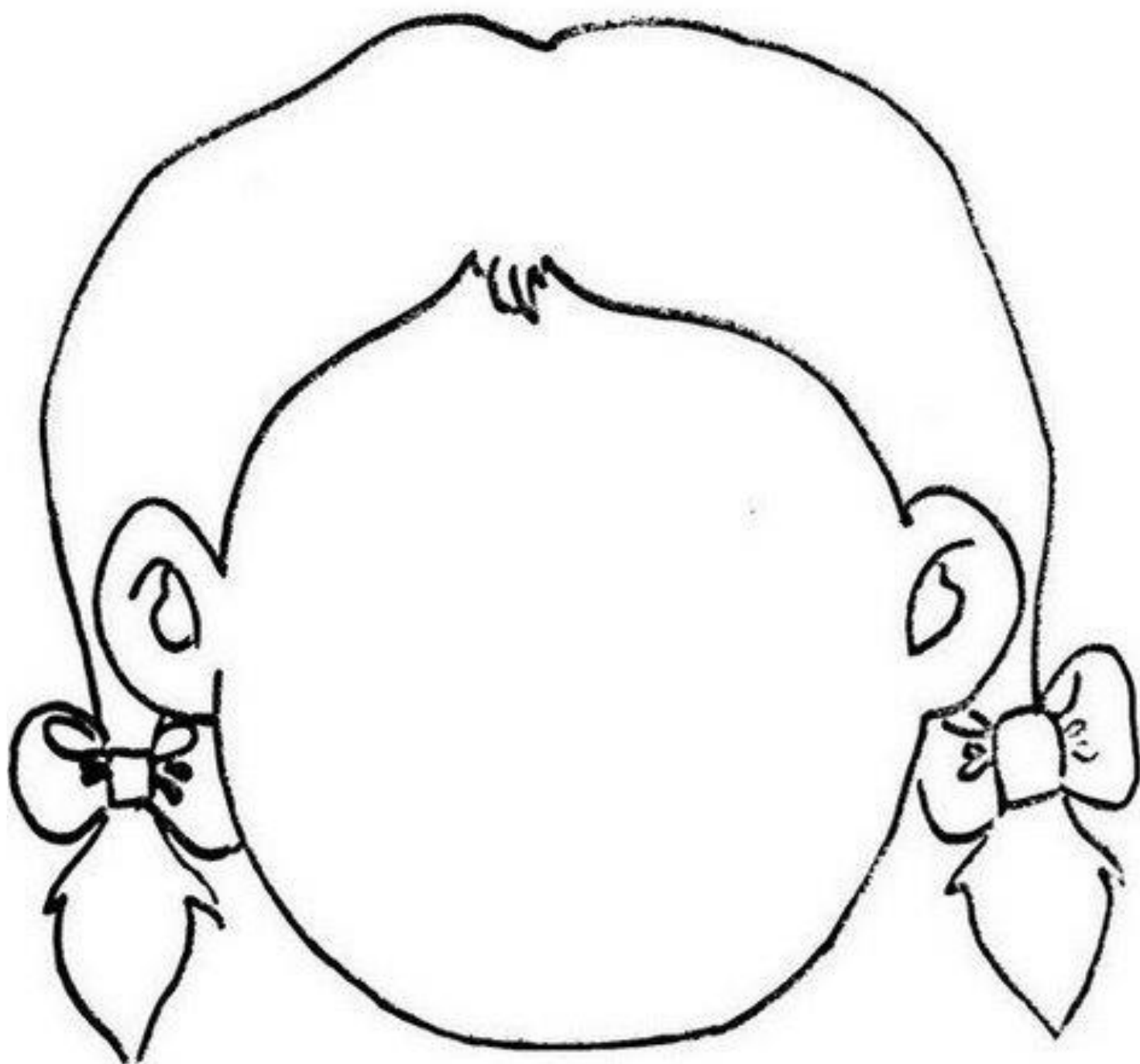
KARTA PRACY nr 2

Nazwij i pokoloruj zabawki.



KARTA PRACY nr 3

„W naszym przedszkolu jest wesoło” - dorysuj dziewczynce brakujące elementy twarzy, uśmiech i pokoloruj.



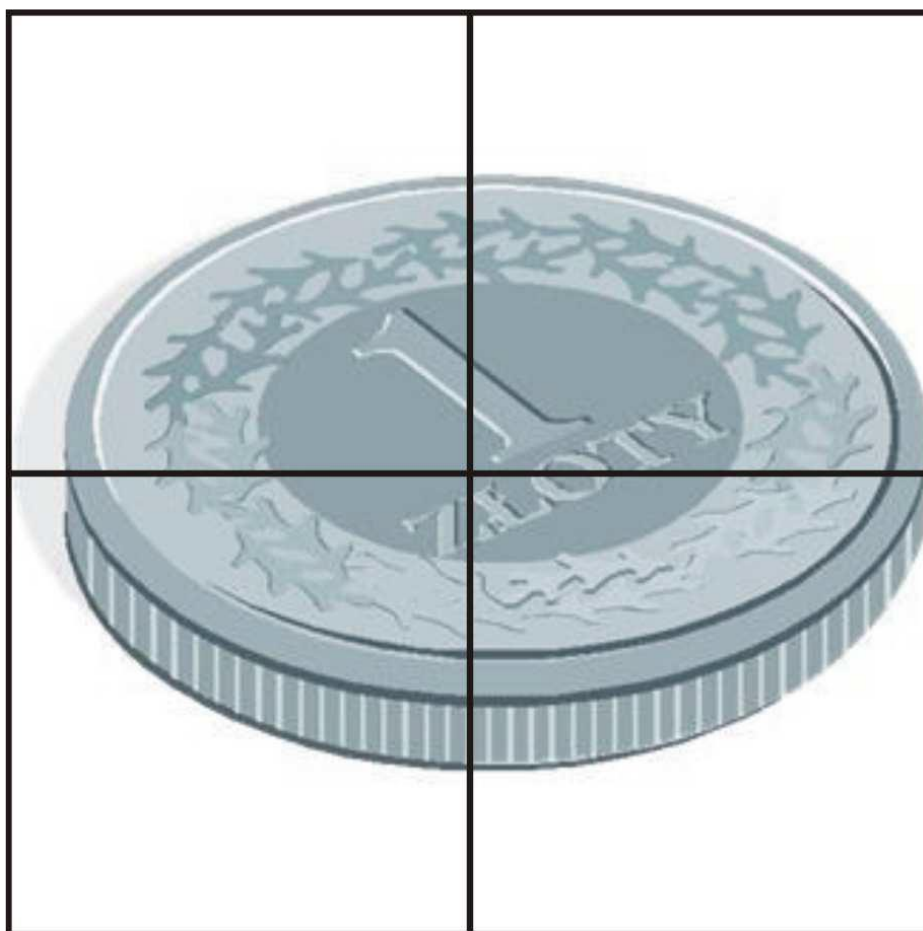
Odkrywamy tajemnice pieniędzy

KARTA PRACY nr 1

Pokoloruj monetę.



Ułóż puzzle.



KARTA PRACY nr 2

Jaki to zawód? - pokoloruj obrazek.



KARTA PRACY nr 3

Zaznacz polską walutę.

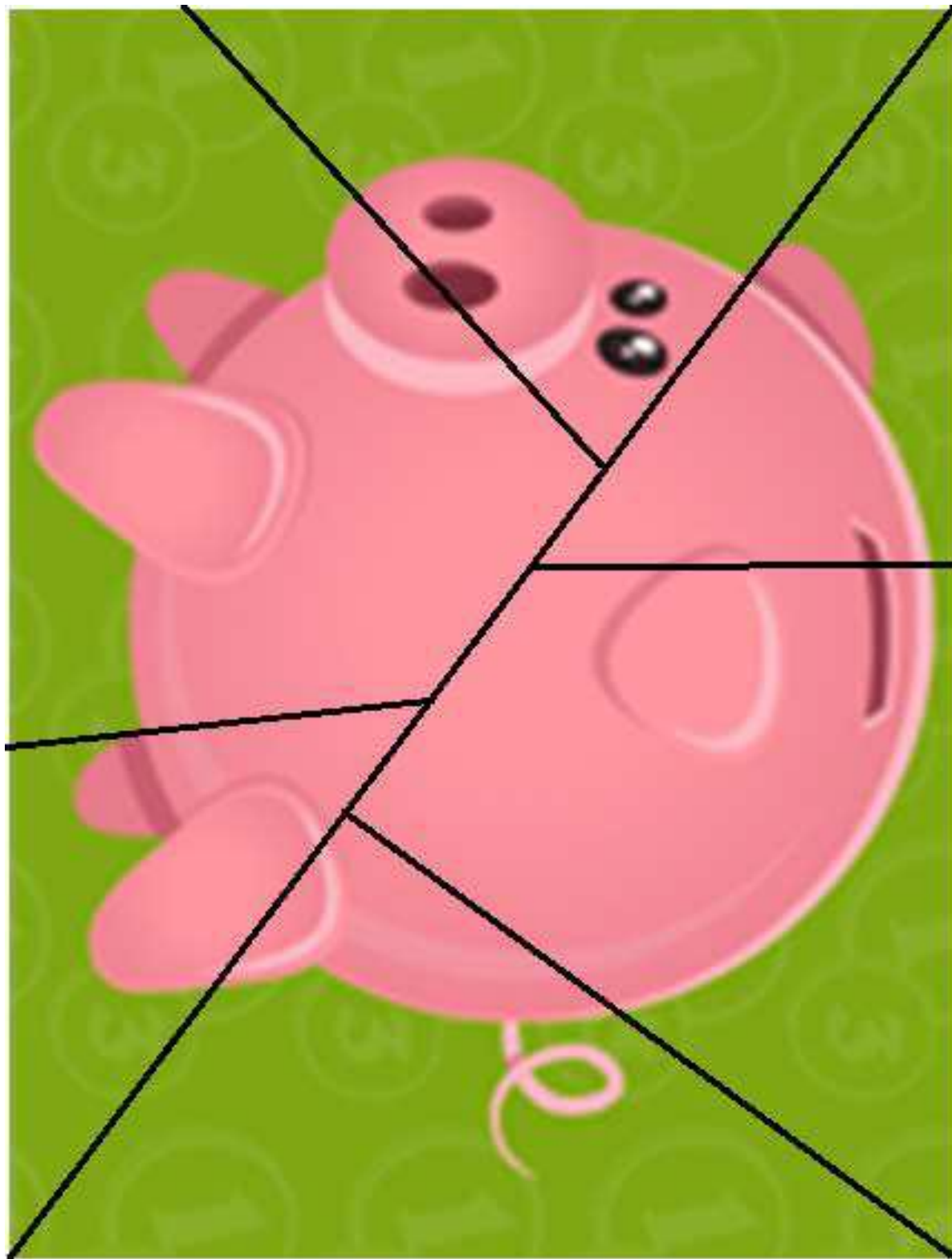


Karty pracy dla 4 – latków

Mamy świadomość, co i jak oszczędzamy.

KARTA PRACY nr 1

Ułóż puzzle.

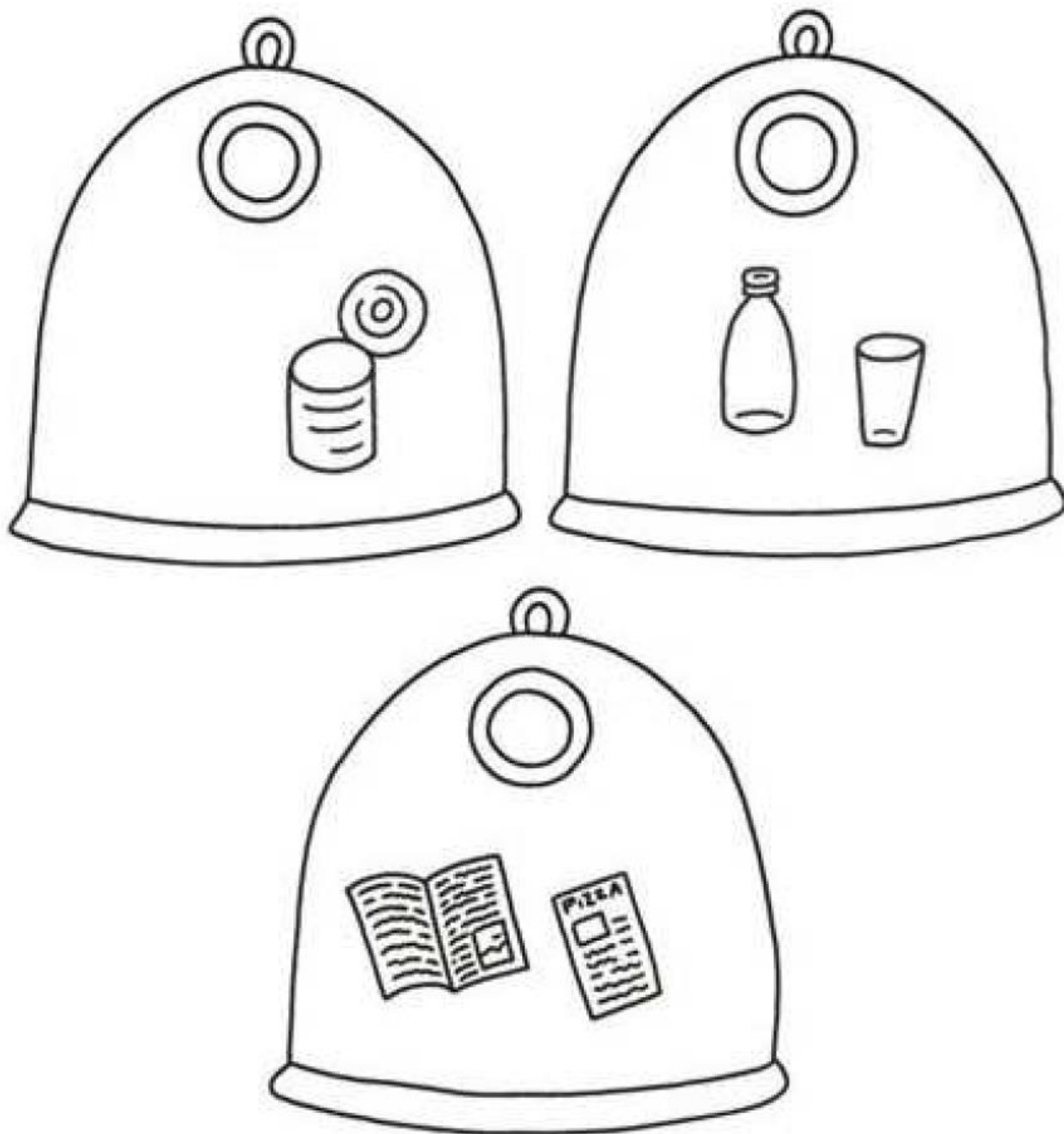


Pokoloruj obrazki. Znaczkę na obrazkach przedstawiających oszczędność wody pokoloruj na zielono. Znaczkę na obrazkach przedstawiających niegospodarne wykorzystanie wody pokoloruj na czerwono.



INSTRUKCJA

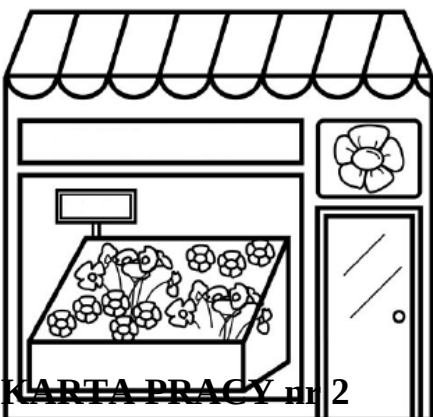
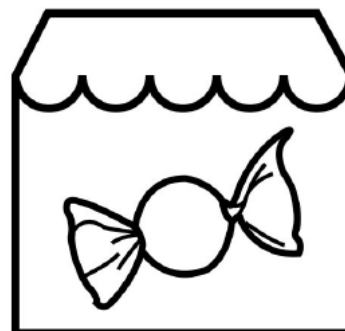
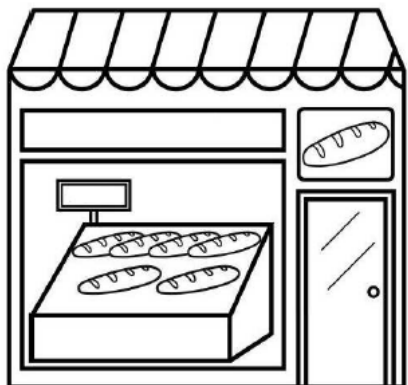
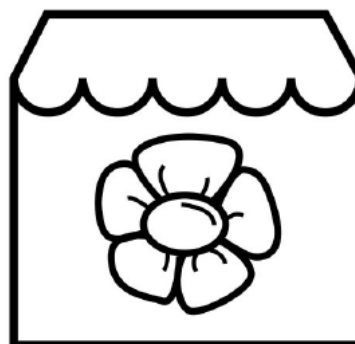
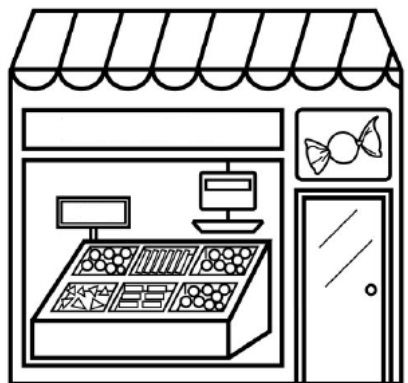
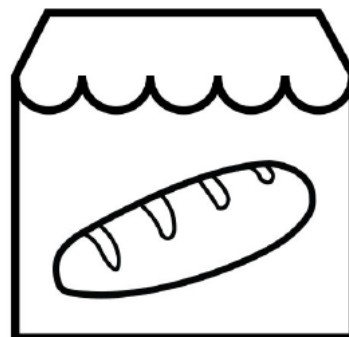
Pokoloruj na żółto kosz, do którego wrzucamy metalowe przedmioty.
Na zielono kosz, do którego wrzucamy szklane przedmioty. Na niebiesko ten,
do którego wrzucamy papier.



Odwiedzamy świat pieniędzy

KARTA PRACY nr 1

Jakie to sklepy? - połącz obrazki w pary i pokoloruj



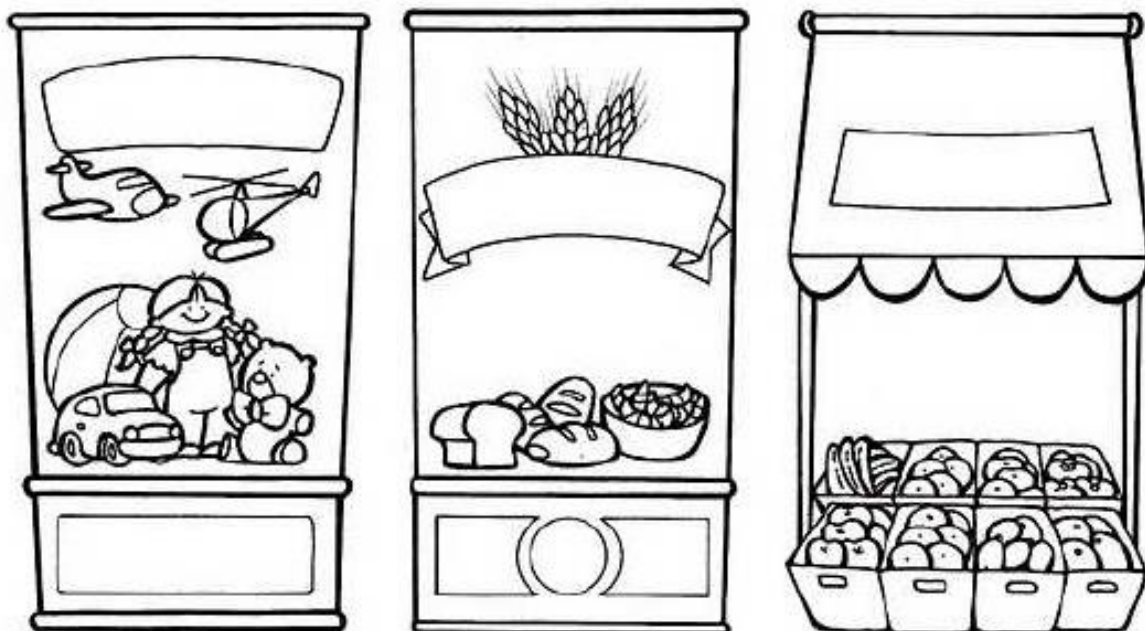
KARTA PRACY nr 2

Zakupy - ułóż obrazki w odpowiedniej kolejności i pokoloruj.



KARTA PRACY nr 3

W jakim sklepie kupiono te produkty? Połącz sklepy z odpowiednimi produktami. Pokoloruj obrazki.



Odkrywamy tajemnice pieniędzy.

KARTA PRACY nr 1

Połącz obrazki w pary – zawód i potrzebne narzędzia do pracy w danym zawodzie.



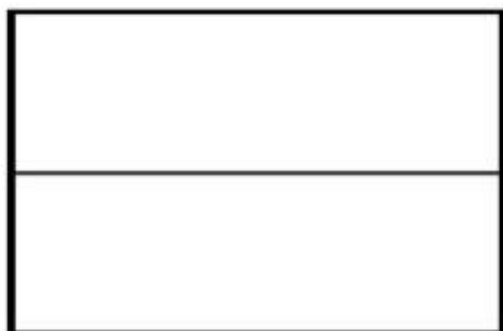
KARTA PRACY nr 2

Ułóż puzzle.



KARTA PRACY nr 3

Pokoloruj flagę Polski i Unii Europejskiej, do flag państwowych dopasuj odpowiednią walutę.



Karty pracy dla 5, 6 – latków

Mamy świadomość, co i jak oszczędzamy.

KARTA PRACY nr 1

Co można wrzucić do skarbonki? – poprowadź linie.



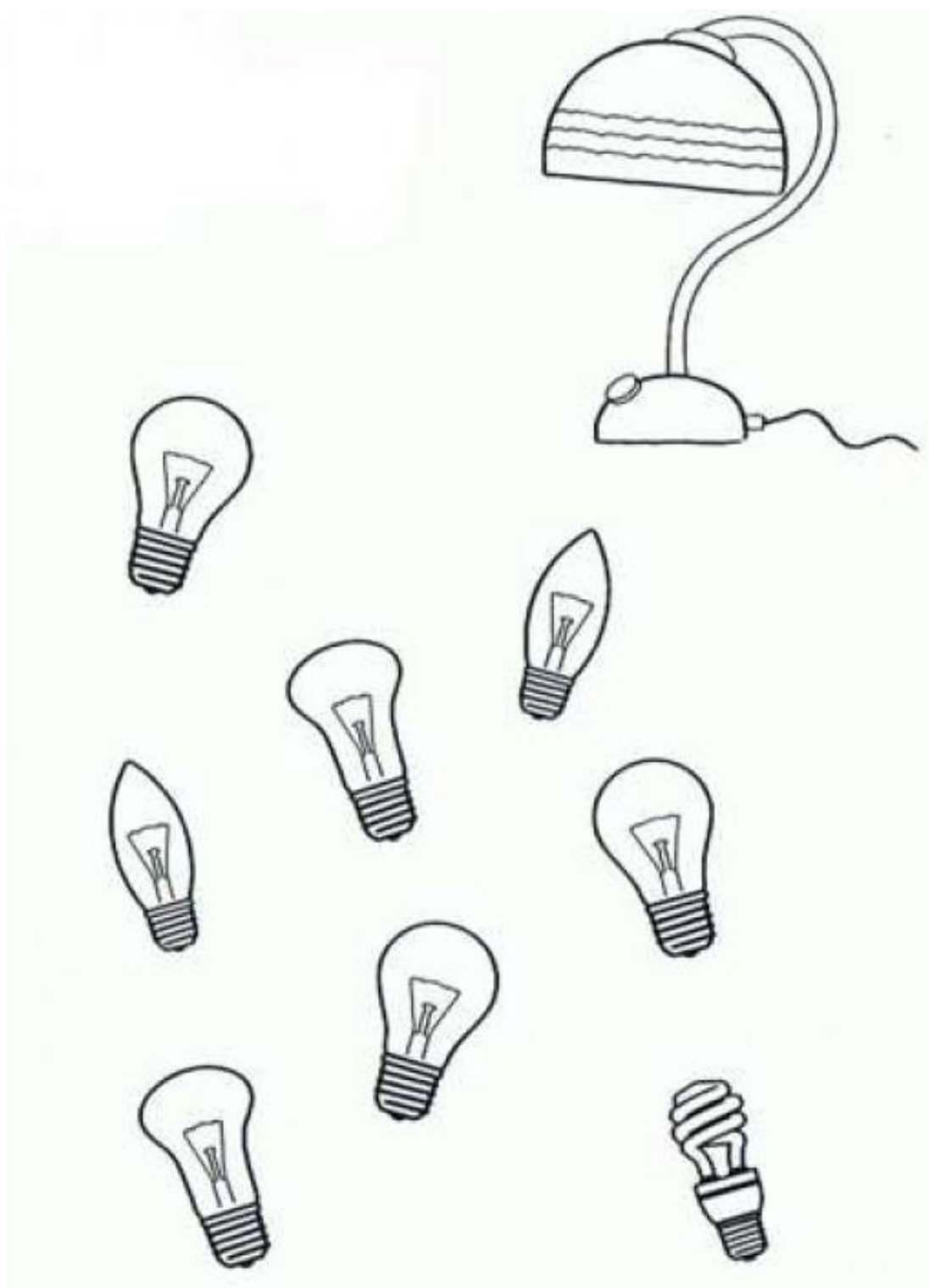
KARTA PRACY nr 2

Pokoloruj i wytnij puzzle.



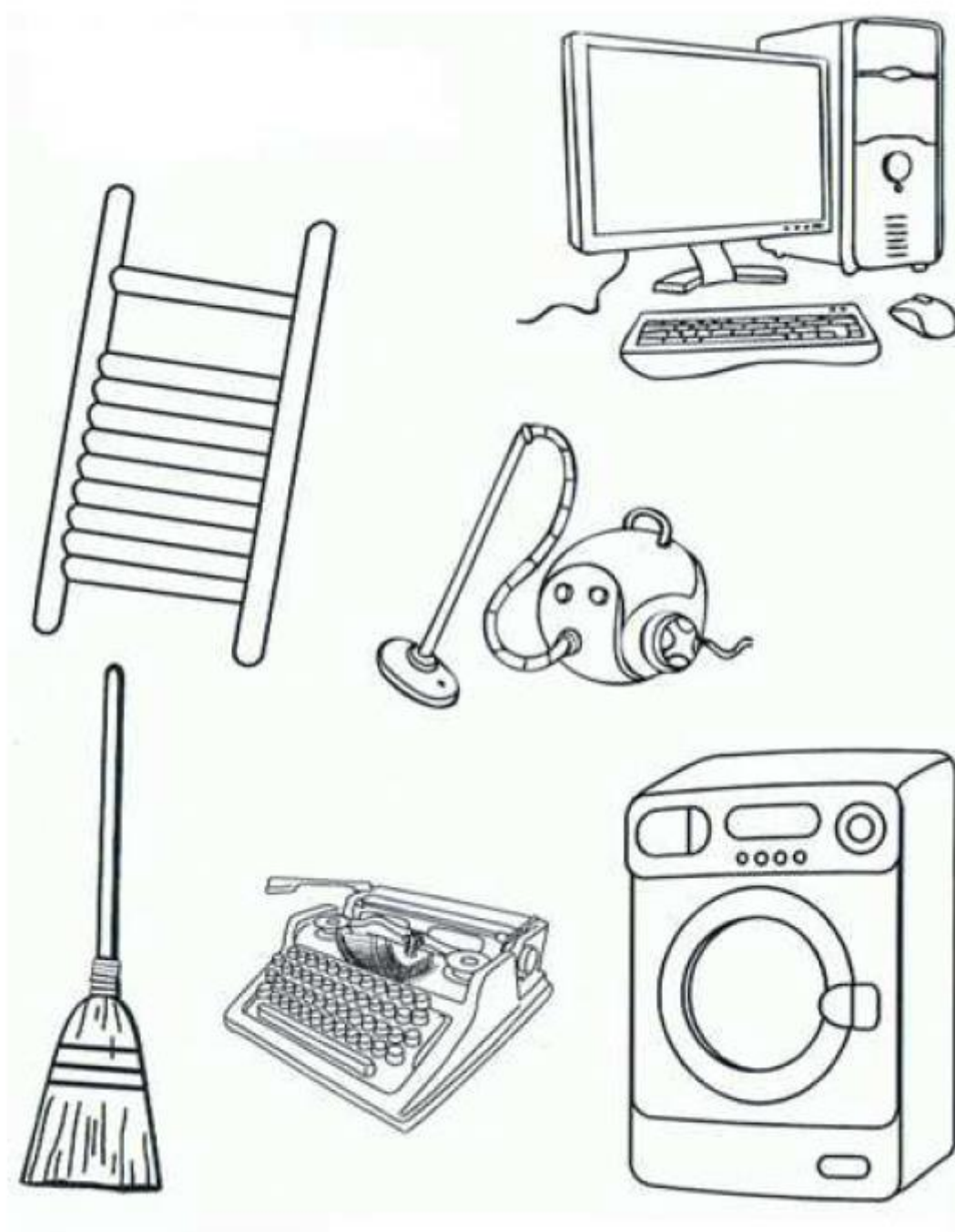
KARTA PRACY nr 3

Ta lampka będzie zużywać mniej prądu jeśli zamiast zwykłej żarówki wkręcimy żarówkę energooszczędną, znajdź tę żarówkę i połącz z lampką. Pokoloruj obrazek.



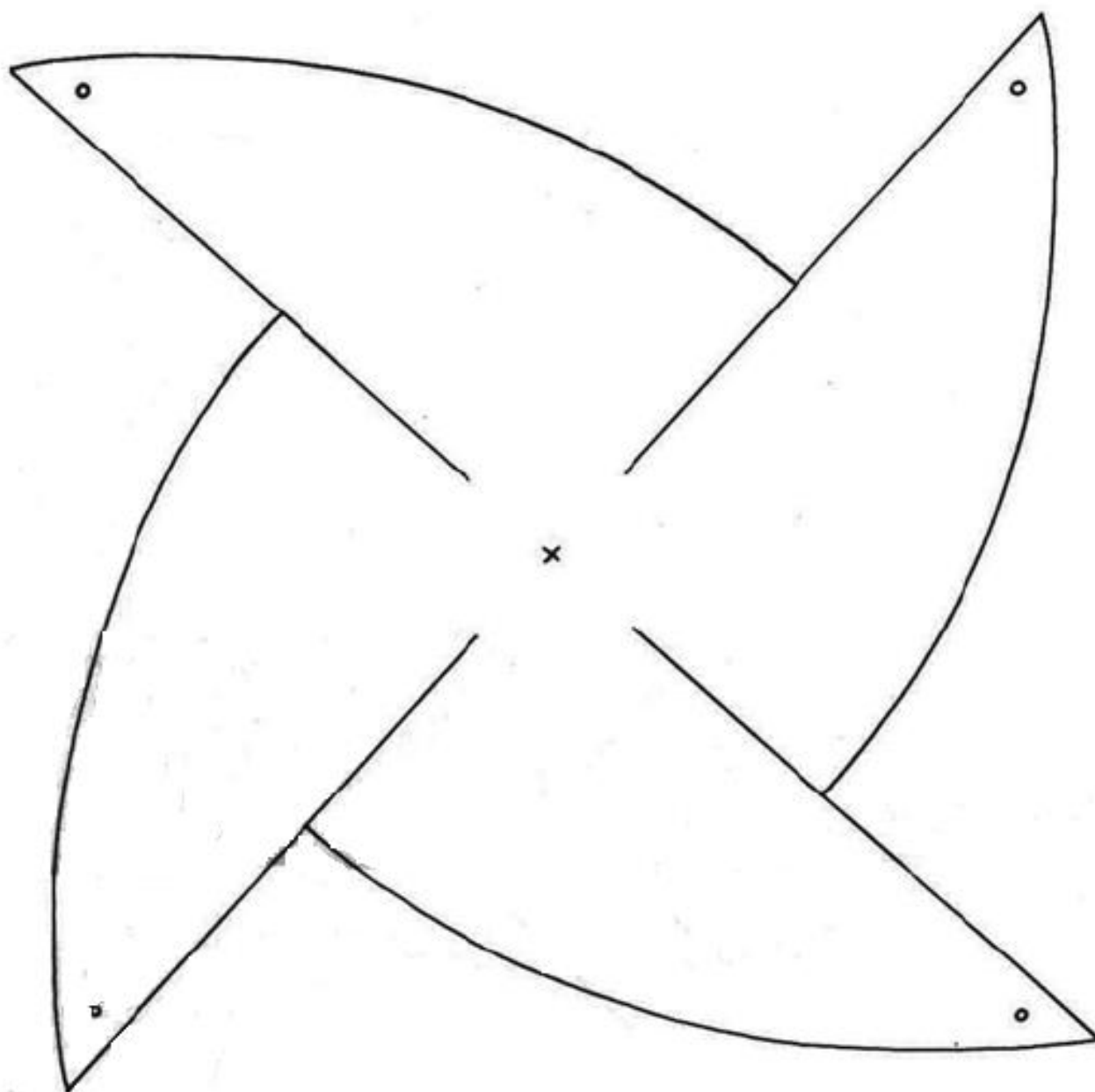
Karta pracy nr 4

Na obrazku przedstawiono urządzenia zasilane prądem elektrycznym, z których korzystamy dzisiaj oraz proste sprzęty, których używano w dawnych czasach do tych samych prac, połącz je w pary.



KARTA PRACY nr 5

Pokoloruj i wytnij wiatrak, a następnie złóż i przymocuj do patyczka.



KARTA PRACY nr 6

Wytnij uśmiechnięte i smutne kule ziemskie, przyklej je obok odpowiednich obrazków:

- uśmiechnięta kula ziemiska – to jest dobre dla Ziemi i środowiska;
- smutna kula ziemiska – to szkodzi naszej Ziemi i środowisku.



Odwiedzamy świat pieniędzy

KARTA PRACY nr 1

Połącz napisy z rysunkami i pokoloruj je.



BANKNOT



SKLEP



KASA

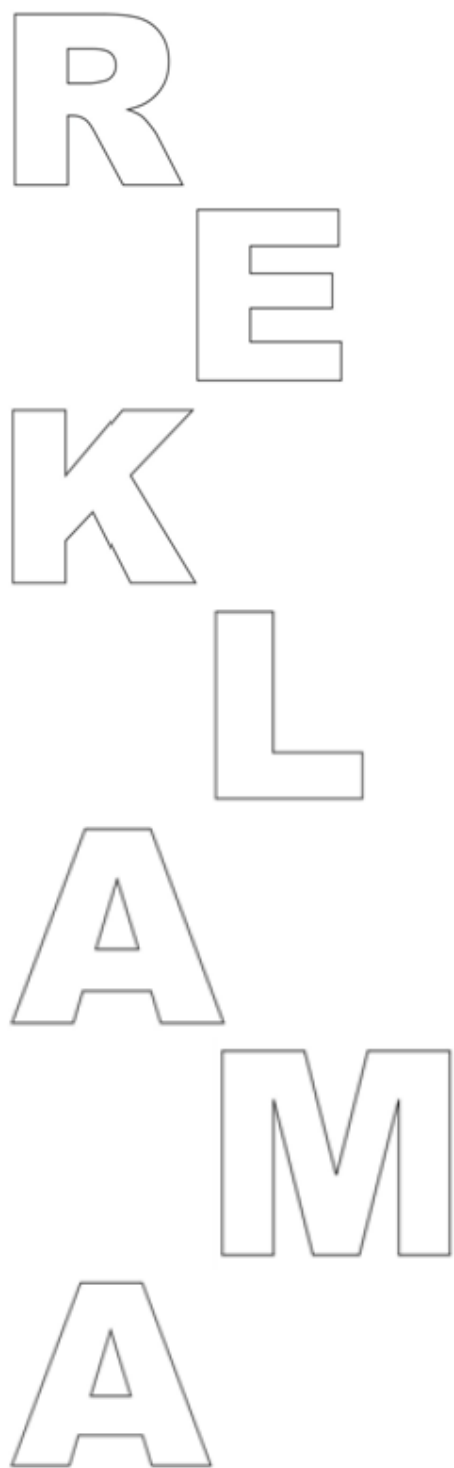
KARTA PRACY nr 2

Zaprojektuj regał sklepowy, a następnie posegreguj na jego półkach przedstawione poniżej artykuły według określonej cechy, np. nabiał, owoce itp. (wytnij produkty i pokoloruj je).



Karta pracy nr 3

Przeczytaj i ozdób napis reklama, według własnego pomysłu.



Odkrywamy tajemnice pieniędzy

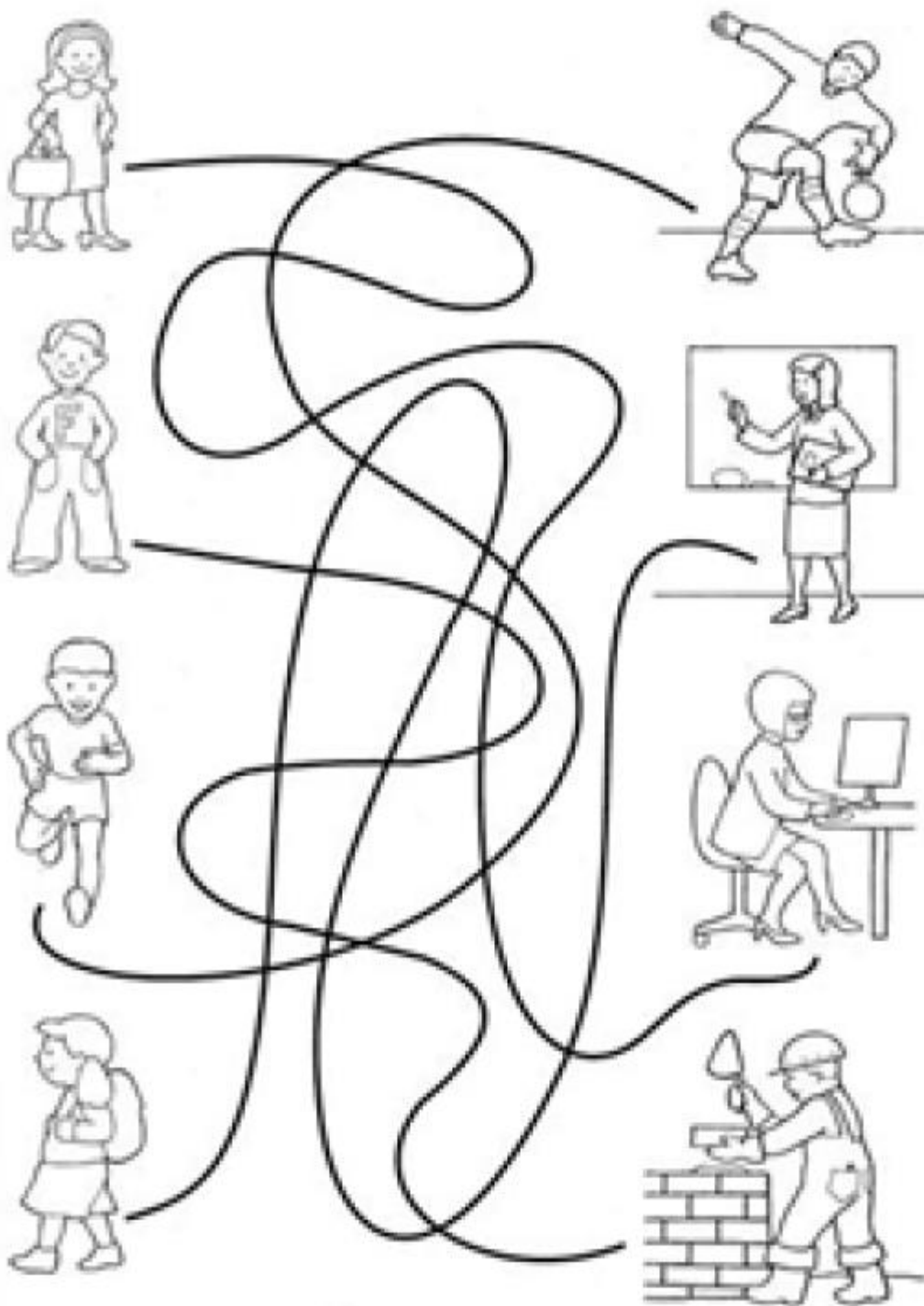
KARTA PRACY nr 1

Zaznacz pieniądze, którymi płacimy obecnie.



KARTA PRACY nr 2

Odszukaj kim będą dzieci, kiedy dorosną, nazwij zawody i pokoloruj rysunek.



KARTA PRACY nr 3

Wytnij i ułóż puzzle



IX. PRZYKŁADOWA TEMATYKA REALIZOWANYCH ZAJĘĆ

Konspekt 1.

TEMAT ZAJĘĆ: Poznajemy różne sklepy

CZAS TRWANIA: 2x15 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie różnych rodzajów sklepów,
- nazywanie, klasyfikowanie produktów,
- rozwijanie słownictwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- poprawnie wskazuje części ciała,
- zna i używa nazw rodzajów sklepów,
- poprawnie nazywa produkty i wie, w jakim sklepie można kupić określony produkt.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: Kosz/torba z wybranymi produktami, plansze tematyczne z rodzajami sklepów, kartki A4, kredki świecowe

METODY PRACY: czynne, słowne, oglądowe

FORMY PRACY: grupowe, indywidualne, zespołowe

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Uwaga: przez zajęciami dzieci wraz z nauczycielem tworzą w sali kąciki sklepowe wykorzystując zgromadzone wcześniej opakowania po różnych produktach lub gotowe produkty.

1. Zabawa „Na powitanie” Dzieci poruszają się po sali w rozsypce reagując na polecenia słowne nauczyciela. Na przykład: witamy się dłońmi, witamy się stopami, witamy się plecami itd.

2. „Sklepy” Zabawa dydaktyczna. Dzieci siadają w kole, nauczyciel pokazuje koszyk, w którym znajdują się różnego rodzaju produkty, np.: bułka, marchewka, buty, lalka, książka, szampon, butelka po syropie... Wyjmuje po kolei produkty, zadaniem dzieci jest nazwanie prezentowanego towaru oraz próba przyporządkowania go do określonego sklepu. Nauczyciel weryfikuje i pomaga w razie potrzeby określać rodzaje sklepów, a także na bieżąco prezentuje

plansze tematyczne przedstawiające rodzaje tych sklepów. (umieszczenie plansz w różnych widocznych miejscach w sali).

3. „Znajdź sklep” Zabawa porządkowa. Nauczyciel omawia zasady zabawy. Dzieci wspólnie z prowadzącą ustawiają się w kole, chwytają się za ręce i chodzą po kole śpiewając piosenkę na dowolną melodię zaproponowaną przez nauczycielkę: „W naszym sklepie jest wesoło, Dużo różnych rzeczy wkoło Dziś produkty poznajemy Wiemy, gdzie je kupujemy” Po jednokrotnym zaśpiewaniu, nauczyciel wchodzi do koła i wypowiada nazwę wybranego produktu z koszyka i prezentuje go. Zadaniem dzieci jest odszukanie znajdującej się w sali planszy prezentującej sklep, w którym można kupić dany produkt. Dzieci ponownie ustawiają się w kole, chwytają się za ręce i powtarzają piosenkę... Zabawa powtarzana jest kilka razy, na zakończenie dzieci śpiewają: „Już wszystko kupiliśmy. Zakupy zrobiliśmy, Nasz sklepik zamykamy Produkty dobrze znamy.”

4. Praca plastyczna „Co chciałbym/chciałabym kupić?” Dzieci rysują –na kartce formatu A-5 wybrane przez siebie produkty. Rozmowa na temat wykonanego rysunku najpierw z nauczycielem, a potem na forum grupy. Wystawa prac.

5. Uzupełnianie zdania: Lubię robić zakupy w sklepie, ponieważ

Konspekt 2.

TEMAT ZAJĘĆ: Idziemy do sklepu

CZAS TRWANIA: 30minut

CEL GŁÓWNY:

- zapoznanie z funkcjonowaniem sklepu,
- kształtowanie właściwego zachowania się w miejscach publicznych,
- doskonalenie umiejętności bezpiecznego poruszania się podczas wyjścia poza teren szkoły.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- przestrzega zasad bezpiecznego poruszania się podczas wyjścia do sklepu,
- stosuje zwroty grzecznościowe,
- dokonuje zakupu do wartości 1zł,
- wie, jak funkcjonuje kasa fiskalna,
- rozumie sens transakcji kupno – sprzedaż.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: 1 zł dla każdego dziecka (prośba do rodziców), rysunki dzieci z poprzedniego dnia, kącik tematyczny wzbogacony o kasę fiskalną oraz wagę.

METODY PRACY: czynne, słowne, oglądowe

FORMY PRACY: grupowe, indywidualne, zespołowe

PRZEBIEG WYJŚCIA

Uwaga!! Kilka dni wcześniej nauczyciel odwiedza sklep, aby zapoznać się z miejscem i omówić ze sprzedawcą cel wizyty. Prosi, aby sprzedawca opowiedział dzieciom o swojej pracy, powiedział jak działa kasa fiskalna, etc.

Przed wyjściem do sklepu nauczyciel prosi dzieci o zwrócenie uwagi na: a) bezpieczeństwo, b) funkcjonowanie kasy fiskalnej oraz wagi, c) sposób komunikowania się klienta ze sprzedawcą/kasjerem – użycie zwrotów grzecznościowych, d) produkty, które możemy kupić w tym sklepie (porównanie z pracą plastyczną wykonaną dzień wcześniej).

Na wycieczce do sklepu „W sklepie” – kasjer/sprzedawca opowiada o swojej pracy, demonstruje działanie kasy fiskalnej. Dzieci obserwują jej działanie oraz dokonują zakupu wybranego produktu za max cenę 1zł. Nauczyciel zwraca uwagę na stosowanie zwrotów grzecznościowych przez dziecko podczas dokonywania zakupów.

Po powrocie do szkoły wspólne podsumowanie wizyty w sklepie. Dzieci siedzą na dywanie. Każde dziecko ma przed sobą rysunek wykonany poprzedniego dnia. Nauczyciel stawia kosz. Do niego przedszkolak wkłada swój rysunek, jeżeli produkt, który narysował można było kupić w sklepie. Jeżeli nie było takiego produktu zatrzymuje w dłoni. Każde dziecko uzasadnia swój wybór.

Konspekt 3.

TEMAT ZAJĘĆ: Wiemy, co i jak możemy oszczędzać

CZAS TRWANIA: 2x15 minut

CEL GŁÓWNY:

- rozwijanie potrzeby oszczędzania,
- wzbogacanie wiedzy na temat sposobów i celowości oszczędzania,
- rozwijanie sprawności ruchowej, koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- doskonalenie sprawności manualnej,
- rozwijanie wyobraźni.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- rozumie pojęcie i znaczenie oszczędzania,
- wykonuje frottage zgodnie z instrukcją,
- wie, co i jak możemy oszczędzać,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: mapa myśli- Co oszczędzamy?, (żetony oraz krążki, moneta 1zł dla każdego dziecka (wcześniej poprosić rodziców), emblematy monet do powieszenia na szyję dziecka – nominały 1 zł, 2 zł, 5 zł , kartki A4 białe oraz ołówki dla każdego dziecka, karta lidera oszczędzania

METODY PRACY: czynne, słowne, oglądowe

FORMY PRACY: grupowe, indywidualne, zespołowe

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie .Dzieci stoją w rozсыpc na dywanie, w czasie gdy gra muzyka poruszają się po sali dowolnie, na przerwę w muzyce witają się ze sobą (jak największa liczba dzieci) w wymyślony przez siebie, najdziwniejszy sposób – np.: prawą ręką pod lewym kolaniem, klaskając w dłonie stojąc plecami do siebie itp.

2. Mapa myśli „CO OSZCZĘDZAMY?” Nauczycielka zaprasza dzieci, aby usiadły przed tablicą. Na tablicy zawieszona jest część mapy myśli – pytanie wraz ze strzałkami.

Prowadząca inicjuje rozmowę na temat oszczędzania – próba wspólnego zdefiniowania pojęcia (patrz: słownik pojęć podstawowych). Następnie zadaje pytanie: Co możemy oszczędzać? Dzieci podają pomysły i zapisują

je na tablicy, np.: woda, światło itd. Prowadząca kieruje rozmową wg własnego uznania – można jeszcze zapytać o celowość, sensowność oszczędzania, o jego ważność itd.

3. Zabawa „Przenieś monetę” Każde dziecko wybiera zawieszkę z odpowiednim nominałem 1zł, 2zł, 5zł do zawieszenia na szyję. Dzieci mające takie same nominały tworzą grupę. Zespoły ustawiają się w trzech równolicznych rzędach. Każdy rząd ma nominał monety (żeton), którą na krążkach każdy uczestnik musi przenieść do wskazanego miejsca idąc najszybciej jak potrafi. Jeżeli moneta spadnie, trzeba zadanie powtórzyć. Wygra rząd, który wykona zadanie jako pierwszy.

4. Frottage1 1zł Nauczycielka wyjaśnia dzieciom zasady wykonania pracy i prezentuje technikę, rozdaje potrzebne materiały, dzieci przystępują do wykonania zadania przy stolikach – z dociskanych złotych można na kartce papieru wykonać różne wzory. Po zakończeniu frottageu wspólne oglądanie prac, dzieci opowiadają o swoich pracach oraz wystawa.

5. Nauka wierszyka o oszczędzaniu, podejmowanie prób ilustracji ruchowej treści wiersza, prezentacja pomysłów dzieci przed grupą.

Co oszczędzać mam?

Krasnal Złotóweczka powiedział to nam.

Światło, wodę oszczędzamy,

pieniążki do skarbonki rzucamy.

Tak oszczędności rosną nam.

Wypróbuj to sam.

1 Frottage (fr. tarcie) – technika odciskania faktury dowolnych przedmiotów (np. drewna, tkaniny, liści) na powierzchni papieru przez przyłożenie papieru do danej rzeczy i mocne pocieranie go ołówkiem (lub innym, podobnym narzędziem).

6. Na koniec dnia nauczyciel rozdaje dzieciom karty lidera oszczędzania wyjaśniając zasady ich wypełniania.

Konspekt 4.

TEMAT ZAJĘĆ: Czym płacimy w Polsce?

CZAS TRWANIA: 2x25 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie waluty obowiązującej w Polsce,
- kształcenie percepcji wzrokowo - ruchowo – słuchowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- zna walutę obowiązującą w Polsce,
- zna nominały poszczególnych monet,
- umie współpracować w zabawie i czerpie radość z niej,
- podporządkowuje się regułom zabaw,
- reaguje na określony sygnał.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: duże pudełko, monety i banknoty obowiązujące w Polsce do powieszenia na tablicy, napisy globalne – PIENIĄDZE, MONETY, BANKNOTY (załącznik

nr 10), worek, monety i banknoty do zabawy, emblematy monet do powieszenia na szyję dziecka – nominały 1 zł, 2 zł, 5 zł (załącznik nr 8).

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, samodzielnego dochodzenie do wiedzy, waloryzacyjne

FORMY PRACY: zbiorowa, indywidualna

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zabawa „Czarodziejski worek”. Nauczyciel prosi dzieci po kolei o wyjęcie ukrytych w worku skarbów – monet lub banknotów obowiązujących w Polsce. Nauczyciel nazywa wyjmowane przez dzieci banknoty i monety i układa je w widocznym miejscu np. na dywanie.

2. Prezentacja monet i banknotów obowiązujących w Polsce. Nauczyciel przynosi pieniądze i ich zastępniki. Dzieci siedzą w kręgu nauczyciel z obu stron przekazuje 1 zł. Prosi, aby dzieci przyjrzały mu się dokładnie (nominał, awersu – rewersu) i przekazały sąsiadowi. Tak samo postępuje z monetami 2 zł i 5 zł oraz banknotem 10 zł. Następnie prezentuje wychowankom ich zastępniki. Umieszcza je na tablicy tematycznej według nominałów: 1 zł, 2 zł, 5 zł, 10 zł., od najmniejszej wartości do największej. Na tablicy przypina napisy: PIENIĄDZE, MONETY, BANKNOTY.

3. Rozmowa tematyczna z dziećmi:

- a. Do czego potrzebne są ludziom pieniądze?
- b. Czy wszystko można kupić?
- c. Co można kupić? Czego nie można kupić?
- d. Czy wiecie, jaka waluta obowiązuje w Polsce?

8. Zabawa „Zamiana miejsc” Dzieci siadają w kole, nauczyciel zawiesza im na szyi emblematy monet z 1, 2 lub 5 zł, na hasło zmieniają miejsca np. „Wszyscy, którzy mają zawieszkę z monetą 1 zł zamieniają się miejscami”, potem: „Wszyscy, którzy mają przyczepioną monetę 1 zł zamieniają się miejscami z dziećmi, które mają zawieszkę z monetą 5 zł”... czy 2 zł z 1 zł według pomysłu osoby prowadzącej.

9. Zabawa: „Ułóż - kontynuuj rytm” Nauczyciel rozpoczyna zabawę układając rytm z emblematów monet umieszczonych w zawieszkach na szyi dzieci, zapraszając je do zajęcia odpowiedniego miejsca. Może to być rząd ustawionych krzeseł, rząd stojących lub siedzących po turecku dzieci: Poproszę 1 zł (dziecko z zawieszką z nominałem 1 zł), jeszcze raz 1 zł, teraz 2, znowu 1 zł, 1 zł, teraz 2 i jeszcze1 zł.....(rytm – 1 zł, 1 zł, 2 zł, 1 zł, 1 zł, 2 zł... itd.). Następnie prosi chętne dzieci o ułożenie swojego rytmu.

Konspekt 5.

TEMAT ZAJĘĆ: Idziemy na zakupy

CZAS TRWANIA: 2x25 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie rodzajów i wyposażenia sklepów w najbliższej okolicy,
- zbieranie informacji na temat pracy sprzedawcy,
- utrwalenie niezbędnych wymagań do pracy na stanowisku sprzedawcy,
- poznanie zasad przebiegu rekrutacji na stanowisku – kasjer, ekspedient, ustawiacz towarów (w wersji rozszerzonej),
- tworzenie okazji do wykazania się wiedzą i doświadczeniem dzieci.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- wie gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy,
- zadaje pytania sprzedawcy,
- potrafi obserwować,
- uważnie słucha i stara się zapamiętać jak najwięcej informacji,
- przestrzega norm i reguł obowiązujących podczas wspólnego wyjścia poza placówkę,
- wie na czym polega praca sprzedawcy,
- umie zaprezentować siebie jako pracownika,
- jest twórcze.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: clipboard, ołówek i karta obserwacji dla każdego dziecka

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, praktycznego działania,

FORMY PRACY: zbiorowe, grupowe, indywidualne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Nauczyciel przed wyjściem na wycieczkę odwiedza sklep, który mają odwiedzić dzieci i uprzedza o rozmowie ze sprzedawcą. Dzieci przed wyjściem odbywają pogadankę na co mają zwrócić uwagę podczas spaceru – rodzaje sklepów, towary dostępne w nich, o co zapytać sprzedawcę, na co zwrócić uwagę, jak zachowywać się w miejscu publicznym.....

1. Spacer tematyczny po okolicy – odnajdowanie punktów sprzedaży detalicznej w najbliższym otoczeniu dzieci. Nazywanie tych punktów i sprawdzanie, jakie produkty można w nich kupić. Dzieci, o ile to możliwe mogą same wchodzić i sprawdzać, jakie towary można w nich kupić, wszyscy oglądają witrynę. Zadaniem dzieci jest przeprowadzenie rozmowy ze sprzedawcą, każde z nich ma przydzielone wcześniej pytanie (do jednego pytania 2-3 dzieci, można wcześniej je wyciąć i rozdać dzieciom) i zapamiętanie odpowiedzi oraz uzupełnienie podczas spaceru karty obserwacji dotyczącej rodzajów sklepów i towarów dostępnych w wizytowanym sklepie...

2. Przykładowe pytania do sprzedawcy, które mogą zadać dzieci sprzedawcy:

- Jak się Pan/Pani nazywa?
- Co należy do Pana/Pani obowiązków?
- Jak wygląda zwyczajny dzień w pracy, od otwarcia do zamknięcia?
- Co najbardziej lubi Pan/Pani w swojej pracy?
- Co jest najtrudniejsze w pracy sprzedawcy?
- Czy dzieci robią w tym sklepie zakupy? Co kupują?
- Co można kupić za 1 zł?
- Jaki produkt jest najtańszy do kupienia w tym sklepie?
- Jaki produkt jest najdroższy do kupienia w tym sklepie?
- Co najczęściej klienci kupują?
- inne....

3. Nauczyciel wspólnie ze sprzedawcą demonstrują transakcję kupna – sprzedaży, zadaniem dzieci jest zaobserwować jak wygląda taka transakcja oraz zwrócić uwagę na kluczowe zwroty.

4. Dzieci oglądają dostępne towary w sklepie i uzupełniają kartę obserwacji. Następnie dziękujemy za rozmowę i poświęcony im czas. żegnają sprzedawcę.

5. Po powrocie do szkoły dzieci dzielą się wrażeniami z nauczycielem, co im się podobało podczas spaceru, co widziały, co znajdowało się w sklepach, jak wygląda praca sprzedawcy, czego się o niej dowiedziały....itp.

6. Propozycja rozszerzenia treści, o ile nauczyciel będzie dysponował tego dnia czasem do wykorzystania. Zabawa – „Rozmowa kwalifikacyjna na stanowisko ekspedienta/ekspedientki w nowo otwartym sklepie ogólnospółkowym”.

Nauczyciel lub wybrane przez niego dziecko prowadzi rozmowę z chętnymi dziećmi, które chciałyby pracować w sklepie, chętne dzieci siadają na krzesła i po kolei odpowiadają na przykładowe pytania: • Jak się Pan/Pani nazywa?

- Czy pracował/a Pan/Pani w tym zawodzie?
- Czy potrafi Pan/Pani obsługiwać kasę fiskalną?
- Co się Panu/Pani podoba w pracy sprzedawcy?
- Ile chciałby/aby Pan/Pani zarabiać?
- Czy wstaje Pan/Pani wcześnie rano, żeby otwierać sklep punktualnie?
- Czy lubi się Pan/Pani uśmiechać i rozmawiać z ludźmi?

Można też prosić dzieci o rozwiązanie problemu sytuacyjnego (jednego) np.:

- Jak zachęciłby/zachęciłaby Pan/Pani klienta do kupienia jabłek (co by Pan/Pani powiedział/a)?
- Co by Pan/Pani zrobił/a gdyby dziecko chciało kupić papierosy?
- Co by Pan/Pani zrobił/a gdyby ktoś chciał ukraść lizaka?
- Co by Pan/Pani zrobił/a gdyby dziecko, które przyszło z mamą do sklepu zaczęło się awanturować, że chce dostać jajko niespodziankę?

Osoba prowadząca kończy rozmowę słowami (do wyboru): Dziękuję za rozmowę, odezwę się niedługo i powiadomię, kto zostanie wybrany i będzie pracować w moim sklepie.

Lub: Moim zdaniem najlepiej zaprezentował/a się na stanowisko ekspedienta/ekspedientki, ponieważ.....

Lub: Wszystkie dzieci po kolei wybierają osobę, która wypadła w rozmowie kwalifikacyjnej najlepiej i uzasadniają swój wybór.

Uwaga: Jeśli dzieciom podoba się ta zabawa można przeprowadzić rekrutację na stanowisko kasjera, ustawiacza towaru, ochroniarza, pomocnika sprzedawcy .

Konspekt 6.

TEMAT ZAJĘĆ: Bawimy się w sklep

CZAS TRWANIA: 3x25 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie zasad transakcji kupno – sprzedaż w praktyce

- doskonalenie umiejętności liczenia i posługiwania się pieniędzmi,
- rozumienie i stosowanie pojęć: sklep, sprzedawca, kasa produkt, towar, cena, paragon.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

Dziecko:

- zna pojęcia i poprawnie je stosuje: sklep, sprzedawca, kasa, produkt (towar), cena, paragon,
- rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,
- umie posługiwać się zwrotami grzecznościowymi, czekać na swoją kolej,
- próbuje liczyć pieniądze,
- zna różne rodzaje sklepów,
- umie współpracować z dziećmi w zabawie.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: wypełnione „Karty Obserwacji”, sakiewki, monety dla każdego dziecka, koszyczki wiklinowe na zakupy, najlepiej dla każdego dziecka, zorganizowany kącik sklepowy(puste opakowania po produktach spożywczych, kosmetykach, butelki plastikowe, warzywa, owoce, pieczywo(atrapy), ceny towarów, artykuły spożywcze do odgadywania zmysłami np. jabłko, czekolada, mąka, cukier itp., gazetki reklamowe, katalogi produktów z poszczególnych sklepów, nożyce, klej, flamastry, farby, 4 – 5 arkuszy szarego dużego papieru, napisy globalne do odczytywania przez dzieci – SKLEP SPOŻYWCZY, ODZIEŻ I OBUWIE, ZABAWKI, MEBLE, DROGERIA, APTEKA

METODY PRACY: waloryzacyjne, praktyczne, samodzielnego dochodzenia do wiedzy

FORMY PRACY: Zbiorowa, indywidualna, grupowa

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Na podstawie „Kart Obserwacji” z poprzedniego dnia nauczyciel w kole na dywanie rozmawia z dziećmi na temat rodzajów sklepów oraz produktów, jakie można w nich kupić, nazywanie sklepów np. spożywczy, obuwniczy, kiosk, piekarnia, hipermarket, sklep z zabawkami itp. Odwoływanie się do osobistych doświadczeń dzieci, kiedy były z rodzicami na zakupach – co i gdzie, kupowały? itp.
2. Zabawa ruchowo – naśladowcza „Idziemy na zakupy – wracamy z zakupów” Dzieci naśladują pójście do sklepu z lekką, pustą siatką, a następnie powrót z zakupów z ciężką, pełną towarów torbą. Wariant II: Dzieci naśladując robienie zakupów wkładają do siatki towary z danego sklepu np. odzieżowego – czapkę, kurtkę, rajstopy....; spożywczego – cukier, mleko, ser, chleb....itp.
3. Zabawa: „Czego brakuje na półce sklepowej?” Nauczyciel układa w szeregu artykuły (do 5 sztuk) np. ze sklepu obuwniczego 5 butów dzieci; następnie ze sklepu warzywniczego – 5 warzyw, z księgarni 5 książek itp. Dzieci nazywają i przeliczają przedmioty, nazywają sklep,

z którego pochodzą przedmioty. Następnie wskazane dziecko zamyka oczy i jeden przedmiot znika.

(Wariant II: Jeden z przedmiotów zmienia swoje miejsce). Wybrane dziecko odgaduje, co znikło lub co zmieniło swoje miejsce.

4. Przypomnienie dzieciom scenki kupujący – sprzedający ze sklepu, w którym wszyscy byli poprzedniego dnia. Odegranie w parach „na sucho” sprzedaży np. lizaka, gdzie jedno dziecko jest klientem, a drugie sprzedającym, następnie zamiana ról, by każde dziecko mogło się sprawdzić w roli zarówno kupującego, jak i sprzedającego.

5. Zorganizowanie kącika sklepowego w sali – ułożenie (pustych) opakowań, pudełek, butelek plastikowych itp.; zorganizowanie lady sklepowej, kasy. Wybranie osoby, która będzie sprzedawcą i kasjerem, wycenienie produktów. Wybór może być na podstawie wyliczanki:

Mierzmy, ważmy, za towary płacimy monetami, banknotami, już pieniądze wykładamy.

Rozdanie dzieciom sakiewek i tej samej ilości pieniędzy np. 3 szt. po 1 zł, 1 szt. po 2 zł, 1 szt. po 5 zł i jeden banknot po 10 zł. Zabawy tematyczne z wykorzystaniem papierowych banknotów i monet z podziałem na role. Dzieci ustawiają się w kolejkę, dokonując zakupów wybranych towarów, płacąc za nie monetami z sakiewki. Zwrócenie uwagi na używanie form grzecznościowych. Zabawa trwa do momentu wydania pieniędzy. Następnie dzieci siadają w kole i pokazują zakupione towary, nazywając poszczególne produkty i przeliczając je.

6. Zabawa „Co zostało kupione w sklepie?” Rozpoznawanie artykułów spożywczych po dotyku (np. ołówek, lalka, książka), smaku (np. czekolada, jabłko, sól) i zapachu (np. pomarańcza, mydło, cebula). Dzieci podają nazwę odgadniętej rzeczy i podają rodzaj sklepu, w którym można kupić taki towar.

7. Zabawa ruchowa „Dostawa towaru” Dzieci losują emblematy z nominałami 1zł, 2zł, 5zł. Wylosowane nominały wyznaczają przynależność do grupy. Każdej grupie przyporządkowany jest jeden z rodzajów sklepów: sklep spożywczy, drogeria i warzywniak. Każdej drużynie nauczyciel przyporządkowuje towary (po jednym dla osoby) możliwe do kupienia w tym sklepie.

Zadaniem dzieci jest przenoszenie towarów w określony sposób np. w prawym ręku, na czworaka, w podskokach, w zębach, pomiędzy kolanami, pod pachą, na głowie... po wyznaczonym torze np. wzdłuż dywanu.

8. Wykonanie collagu pod hasłem „Sklep” - wycinanie nożyczkami z przygotowanych wcześniej gazetek reklamowych, katalogów, folderów, malowanie pólki i innych akcesoriów sklepowych farbą, kredkami, flamastrami. Praca w małych zespołach, przyklejenie nazw sklepów na szarym papierze - SKLEP SPOŻYWCZY, ODZIEŻ I OBUWIE, ZABAWKI, MEBLE, DROGERIA. Zorganizowanie wystawy prac dzieci.

Konspekt 7.

TEMAT ZAJĘĆ: Odwiedzamy świat pieniędzy

CZAS TRWANIA: 2x25 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie sposobów oszczędzania i przechowywania pieniędzy,
- poszerzenie słownictwa czynnego i biernego z zakresu ekonomii,
- rozwijanie sprawności rąk w toku wykonywania prac plastycznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- przestrzega ustalonych norm i zasad,
- jest spostrzegawcze,
- doskonali umiejętności komunikacyjne,
- wie jak wygląda i do czego służy bankomat,
- rozpoznaje wygląd poszczególnych monet oraz ich wartość,
- doskonali umiejętność posługiwania się nożyczkami,
- dba o estetykę prac plastycznych.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: żetony monet 1,2,5 zł i banknot 10 zł do zabawy ruchowej, karta pracy i nożyczki dla każdego dziecka, klej, flamastry / kredki, plakat z bankomatem (można wykorzystać też kalkulator z dużym wyświetlaczem), karty bankomatowe, szablony świnki – skarbonki

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, praktyczne, waloryzacyjne, samodzielnego dochodzenia do wiedzy

FORMY PRACY: Indywidualna, grupowa, zbiorowa

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zabawa ruchowa: „Wskocz na monetę” z wykorzystaniem wersji instrumentalnej dowolnej piosenki. Na dywanie nauczyciel rozkłada żetony (po 3) monet 1, 2, 5 złotych, oraz 3 sztuki banknotów 10 złotych. Na przerwę w muzyce dzieci wskakują na wymienioną / pokazaną przez nauczyciela monetę. Może być kilka osób przy jednej monecie. Zabawa jest powtarzana kilkakrotnie.

2. Rozmowa tematyczna - szukanie odpowiedzi:

- Dlaczego ludzie oszczędzają pieniądze? • (Żeby mieć ich więcej, Żeby kupić coś droższego, żeby pojechać na wakacje, żeby je mieć na wszelki wypadek.....)
- Jak można oszczędzać, przechowywać, gromadzić pieniądze? (lokata, akcje/obligacje, „skarpety”, skarbonka, portfel, sejf...) • Który sposób wydaje się wam najbardziej bezpieczny i korzystny? Nauczyciel może zapisywać odpowiedzi dzieci na tablicy lub na dużym arkuszu szarego papieru.

3. Wykonanie pracy „Świnka – skarbonka” Dzieci dostają kartę pracy i wycinają poszczególne elementy nożyczkami, składają elementy według wzoru.

4. Zabawa „Znajdź monetę” Nauczyciel rozkłada po sali w widocznych miejscach różne monety 1, 2, 5 zł i banknoty 10 zł, na umówione hasło dzieci mają przynieść wywołany przez nauczyciela nominał. Może zdarzyć się tak, że monet będzie mniej lub więcej niż dzieci, wtedy tylko dzieci z obdarzone większym refleksem przynoszą wskazany pieniądź.

5. Rozmowa tematyczna:

- Skąd się biorą pieniądze? (- za pracę zarobkową, ale nie za każdą np. za wyrzucenie śmieci, ugotowanie obiadu – nie dostajemy pieniędzy, kieszonkowe, prezent np. od babci),
- Czym płacimy? (- pieniędzmi, kartą kredytową, kartą płatniczą, czekiem),
- Co to jest bankomat? (Aby wyjąć pieniądze z bankomatu, trzeba je najpierw zarobić, czyli mama i tata muszą chodzić do pracy. Nie można wziąć więcej, niż jest na koncie, bo zaciągnie się kredyt i trzeba będzie oddać więcej bankowi, niż się wzięło. Bankomat, to nie czarodziejska skrzynka, z której można wyczarować każdą ilość pieniędzy). Demonstracja ilustracji przedstawiającej bankomat.

6. Zabawa „Bankomat” Dzieci ozdabiają karty bankomatowe według swojego pomysłu, podpisują je samodzielnie lub z pomocą nauczyciela. Na karcie ukryty jest czterocyfrowy ciąg cyfr PIN (może być napisany markerem lub przyklejony do karty za pomocą taśmy malarskiej lub innej taśmy klejącej). Zadaniem dzieci jest zapamiętać ten ciąg cyfr, bo inaczej nie wypłacą pieniędzy z bankomatu. Po kolei dzieci podchodzą do atrapy bankomatu i wbijają ciąg cyfr. Do zabawy można wykorzystać kalkulator z dużym wyświetlaczem. Nauczyciel kontroluje prawidłowość operacji.

7. Rozmowa na temat wrażeń z dzisiejszego dnia. Próba wytłumaczenia, co ludzie robią z pieniędzmi i dlaczego?

Konspekt 8.

TEMAT ZAJĘĆ: Odkrywamy tajemnice pieniędzy

CZAS TRWANIA: 2x30 minut

CEL GŁÓWNY:

- poznanie siły nabywczej pieniądza, porównywanie wartości – 1zł, 2zł, 5zł, 10zł,
- rozwijanie umiejętności logicznego myślenia i formułowania wniosków,
- doskonalenie percepcji wzrokowej i umiejętności odczytywania symboli, znaków graficznych,
- nabywanie umiejętności klasyfikowania towarów ze względu na ich cenę i przeznaczenie, ustawianie w kolejności malejącej i rosnącej ceny,
- rozwijanie wyobraźni i umiejętności planowania pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- rozumie, że za 1 zł(10zł) kupi mniej towarów (tańsze towary) niż za 2zł (20zł) czy za 5zł(50zł) itd.,
- wie, że towary w sklepach można podzielić na tanie, drogie/droższe, najdroższe,
- potrafi sklasyfikować przykładowe towary ze względu na ich cenę i przeznaczenie,
- układa wybrane towary od najtańszego do najdroższego i odwrotnie (w zbiorach 3-elementowych),
- projektuje własny pieniądz z wykorzystaniem dostępnych materiałów.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: emblematy pokazowe 1, 2, 5 i 10zł(20, 50), karty z napisem i wizerunkiem nominałów 1,2,5 zł i 10 zł oraz żetony 1,2,5 zł i 10 zł, 4 koszyczki, zdjęcia różnych produktów, które nadają się do klasyfikowania wg ceny i przeznaczenia, kartki białe A3, kredki, pastele, nożyczki, papiery kolorowe itp., ilustracje produktów za 1zł i 10zł.

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, waloryzacyjne, praktyczne

FORMY PRACY: zbiorowe, grupowe, indywidualne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Rozmowa kierowana w oparciu o doświadczenia dzieci na temat siły nabywczej pieniądza – porównywanie wartości pieniędzy, wprowadzenie przez nauczycielkę w temat rozmowy.

Pytania skierowane do dzieci:

- Czy jak mam 1 zł to jest mniej czy jest to więcej niż 2zł? (analogicznie pozostałe nominały),

- Czy za 1zł kupię mniej czy więcej niż za 5zł? (analogicznie pozostałe nominały),
- Jak myślicie, co mogę kupić za 1zł (prezentowanie ilustracji: jabłko, lizak, lody, bułka, długopis) i za 10zł? (ilustracje: farby, szczoteczka do zębów, książeczka, lalka, bombonierka
- Nauczycielka prezentuje karty (wywieszenie na tablicy tematycznej), na których znajdują się odpowiednio: napis 1zł i wizerunek monety 1zł itd. – dzieci utrwalają i łączą obraz monety/banknotu z reprezentacją graficzną w formie napisu.

3. Zabawa ruchowa „Segregowanie pieniędzy” Na dywanie rozsypane są napisy 1zł, 2zł, 5zł i 10zł oraz żetony tych nominałów. Zadaniem dzieci jest włożyć napisy i żetony do odpowiadających im koszyczków (kojarzenie napisu z wizerunkiem) – 4 koszyki rozmieszczone w sali (z przyczepionymi emblematami 1, 2,5 i 10zł). • propozycja dodatkowa: dzieci mogą przeliczyć monety zgromadzone w koszyczku

4. Zabawa dydaktyczna „Robimy porządek w sklepie” - klasyfikowanie towarów ze względu na ich cenę – tani, drogi/droższy, najdroższy. Dzieci siedzą w kole, przed nimi zgromadzone są zdjęcia(rysunki) różnych produktów, które można poklasyfikować ze względu na cenę (6 różnych zestawów). Klasyfikowanie następuje w obrębie 1 zestawu.

ZESTAWY do klasyfikacji:

- I. farby, pizza, telewizor
- II. jabłko, buty, meble do pokoju
- III. długopis, książka, kurtka
- IV. odtwarzacz CD, pralka, dom
- V. hulajnoga, rower, samochód
- VI. pasta do zębów, klocki, narty

Dyskusja i podejmowanie prób wyciągania wniosków:

- każdy pieniądz (moneta, banknot) ma swoją wartość i za różne pieniądze można kupić różne rzeczy, np.: za 1 zł można kupić lizaka, ale nie można kupić zestawu w McDonaldzie.. (nie wszystko można kupić za 1zł, 2zł itd...),
- jedne rzeczy są tańsze, a inne droższe i dlatego potrzeba na nie więcej pieniędzy,
- pieniądze w czasie zakupów są wydawane i nikt ich nie zwraca, dlatego się kończą i trzeba je zarabiać.

5. Praca plastyczna – „Projektowanie własnego pieniądza”. Dzieci podejmują decyzję czy pracę plastyczną wykonają indywidualnie lub w grupach utworzonych wg sympatii. Wybierają z dostępnych materiałów te, z których wykonają pracę. Po zakończeniu prac nauczyciel z dziećmi przygotowuje wystawę prac. Wychowankowie opowiadają o swoich pracach.

Konspekt 9.

TEMAT ZAJĘĆ: Planujemy zakupy

CZAS TRWANIA: 2x30 minut

CEL GŁÓWNY:

- nabywanie umiejętności planowania zakupów oraz ich wartościowania,
- klasyfikowanie towarów ze względu na ich ważność i przeznaczenie,
- rozumienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona,
- zdobywanie/utrwalanie wiedzy dot. sklepu, kupowania, zachowania się w punktach usługowych,
- doskonalenie sprawności ruchowej oraz rozumienia pojęć wysoko – nisko,
- rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- kształtowanie świadomości ekologicznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- klasyfikuje towary ze względu na ważność i przeznaczenie,
- potrafi oceniać, co jest niezbędne, a bez czego można się obyć,
- wie, że nie może mieć wszystkiego, czego zapragnie,
- rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona i dlatego istotne jest planowanie zakupów,
- zna pojęcia związane z robieniem zakupów, potrafi odpowiednio się zachować,
- porusza się zgodnie z poleceniem nauczyciela, stosuje się do umów słownych,
- potrafi właściwie posługiwać się nożyczkami, wycina starannie oraz przykleja we właściwe miejsce,
- umie składać papier zgodnie z instrukcją słowną oraz obrazkową,
- rozumie potrzebę używania papierowych toreb na zakupy.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: 1. konwencjonalne: rekwizyty do kącika tematycznego „Sklep”, koszyk wiklinowy duży, zdjęcia/opakowania różnych produktów, które nadają się do klasyfikowania wg ważności i przeznaczenia, gazetki reklamowe, nożyczki, kleje, 2 arkusze szarego papieru, na jednym napis - produkty niezbędne, na drugim - produkty zbędne), 1 duży

prostokąt papieru do wykonania torby/ 1 sztuka na dziecko (arkusz papieru pakowego lub jego połowa), samoprzylepne i zwykłe papiery kolorowe

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, waloryzacyjne, praktyczne

FORMY PRACY: zbiorowe, grupowe, indywidualne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zabawa w oparciu o opowieść ruchową – „Praca w sklepie”

Dzisiaj będziemy bawić się w sklep. Każdy z was będzie sprzedawcą. Rano wcześnie wstajemy/budzimy się, ziewamy, przeciągamy/, następnie idziemy do łazienki, gdzie czeka nas poranna toaleta/mycie zębów, twarzy, czesanie włosów przed lustrem/. Teraz się ubierzemy/dz. zakładają ubranka//, ojej, jak późno. Wychodzimy z domu i staramy się jak najszybciej dotrzeć do sklepu: - jedni jadą samochodem - naśladowanie jazdy autem, - inni rowerem - dz. kładą się na plecach, wymachy zgiętymi w kolankach nogami, a jeszcze inni szybciotko poruszają się pieszo. O, jesteśmy już przed sklepem, zatrzymujemy się, otwieramy drzwi i zabieramy się do pracy. Musimy szybciotko umyć podłogę /dzieci w pozycji na czworakach, naśladowując mycie podłogi raz prawą ręką, raz lewą ręką/. Teraz musimy wykręcić mocno szmatkę i czynność powtarzamy, aby podłoga była czysta. Wykręcamy szmatkę ponownie i odносimy wiadro z wodą na zaplecze. Dopiero co umyta podłoga, a tu już przyjechał dostawca z towarem, dzieci naśladowują przenoszenie towaru na regały /mogą to być klocki/, w miejsce wyznaczone przez nauczycielkę- raz ustawiają go wysoko na półce/wyciągając się na paluszkach jak najwyżej/, a raz na niższą półkę /wykonując skłon do przodu/. Wszystko gotowe, do otwarcia sklepu zostało jeszcze trochę czasu, więc sprawdzimy czy waga jest dobrze ustawiona- dzieci w pozycji siadu skrzyżnego, z ramionkami ugiętymi w łokciach- tworzące szale wagi, wykonują ruchy naprzemienne czyli podnoszą do góry delikatnie raz jedną rękę, raz drugą, aż w końcu ustawiają je na jednym poziomie. Wszyscy wstajemy, trochę się zmęczyliśmy, więc spokojnie oddychamy - wciąganie powietrza nosem i wypuszczanie ustami. Mieliliśmy dziś pracowity ranek, lecz pora już wracać do szkoły- dzieci z nauczycielką maszerują po kole, śpiewając dowolną piosenkę.

2. Nauczycielka prezentuje koszyk z zakupami, w którym znajdują się opakowania po różnych produktach lub ich zdjęcia. Dzieci nazywają wszystkie produkty, następnie dzielą je na grupy: spożywcze, przemysłowe – kosmetyczne, odzieżowe, zabawkowe – rozrywkowe.

Opowiadanie historyjki: Zbliżają się urodziny Jasia i mama postanowiła upiec tort. Ponieważ zabrakło jej mąki, daje chłopcu pieniądze i prosi, aby poszedł do sklepu i ją kupić. W sklepie

Jaś kupuje sobie czekoladę i wraca do domu bez mąki, na którą już nie wystarczyło mu pieniędzy. Rozmowa z dziećmi ukazująca konsekwencje nieprzemyślanych zakupów:

- Co mama postanowiła zrobić na urodziny Jasia?

- Dlaczego mama wysłała Jasia do sklepu?
- Co Jasio kupił w sklepie?
- Czy mama upiecze teraz tort dla Jasia, dlaczego?

Nauczycielka inicjuje rozmowę nt. wartościowania i planowania zakupów:

- Czy wszystkie produkty, które widzicie są tak samo potrzebne i ważne?
- Które z tych produktów są potrzebne, niezbędne do życia? (np.: chleb, woda, ser, wędlina itp.)
- Bez których produktów można się obyć? Które nie są niezbędne do życia?
- Zastanówcie się: Co musimy kupić w pierwszej kolejności? Co możemy kupić? Co chcielibyśmy kupić, jeśli będziemy mieć wystarczająco dużo pieniędzy? Przypomnienie, że ilość pieniędzy jest ograniczona, podkreślenie roli planowania zakupów – rzeczy niezbędne i zbędne.

3. Zabawa ruchowa „Wysoko – nisko” Dzieci naśladują robienie zakupów, nauczycielka mówi, na jakiej półce znajdują się produkty: półka wysoka – dzieci wspinają się na palce i naśladują zdejmowanie towaru z półki, półka niska – dzieci kucają i naśladują zdejmowanie towaru z półki.

4. Praca Co chcę kupić w sklepie? Przy stolikach dzieci przeglądają gazetki reklamowe. Wybierają i wycinają nożyczkami ze zgromadzonych gazetek te produkty, które dzieci chciałyby kupić w sklepie. Nazywają je, potem dzielą na te, które są niezbędne oraz na te, bez których można się obyć. Następnie dzieci naklejają produkty na arkusze szarego papieru odpowiednio oznaczone: jeden arkusz – produkty niezbędne, drugi – produkty zbędne.

5. Zabawa tematyczna w kącie sklepowym „Robimy zakupy” – wykorzystanie zdobytych wiadomości i doświadczeń związanych z robieniem zakupów w praktycznej działalności. Stosowanie zwrotów grzecznościowych, czekanie na swoją kolej.

6. „Torba na zakupy” – wykonanie papierowych toreb na zakupy techniką origami zgodnie z instrukcją (zwrócenie uwagi na aspekt ekologiczny). Ozdabianie toreb z wykorzystaniem wyciętych samodzielnie elementów z kolorowej folii samoprzylepnej, wycinanie i doklejanie uszu.

Konspekt 10.

TEMAT ZAJĘĆ: Wiemy, że każda praca się opłaca

CZAS TRWANIA: 2x30 minut

CEL GŁÓWNY:

- utrwalenie nazw zawodów oraz atrybutów charakterystycznych dla tych zawodów,
- uświadomienie roli pracy w życiu człowieka oraz tego, że nie każda praca jest pracą w celach zarobkowych,
- rozwijanie wyobraźni dzieci, ćwiczenie pamięci,
- doskonalenie umiejętności logicznego myślenia oraz przewidywania skutków pewnych zjawisk,
- doskonalenie umiejętności współpracy, podziału zadań.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- zna wybrane zawody i atrybuty dla nich charakterystyczne,
- potrafi ruchem przedstawić wybrany zawód,
- kojarzy zawody z określonymi czynnościami,
- rozumie rolę pracy w życiu człowieka,
- wie, że praca jest za pieniądze, ale pieniądze otrzymujemy nie za każdą pracę (wolontariat, obowiązki domowe itp.),
- rozwija wyobraźnię, logiczne myślenie, przewiduje skutki działań/zjawisk,
- zgodnie i efektywnie współpracuje w grupie podczas wykonywania wspólnych zadań.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: ilustracje przedstawiające różne zawody oraz ich atrybuty, karty pracy (dowolne związane z tematem zajęć), 2 arkusze białego brystolu, pastele

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, waloryzacyjne, praktyczne FORMY PRACY: zbiorowe, grupowe, indywidualne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zagadki obrazkowe „Co to za zawód?” Nauczycielka prezentuje ilustracje przedstawiające różne zawody oraz charakterystyczne dla nich atrybuty pracy, zadaniem dzieci jest podanie nazwy zawodu i przyporządkowanie właściwego atrybutu.

2. Rozmowa kierowana w oparciu o doświadczenia dzieci, wykorzystanie burzy mózgów do poszukiwania odpowiedzi na pytania:

- Co to jest praca?,
- Jakie są rodzaje pracy? (praca zawodowa, praca domowa, wolontariat itp.),
- Czy za każdą pracę otrzymujemy pieniądze? (pomoc w domu, wolontariat)

- Dlaczego należy pracować nawet nie za pieniądze?

- Dlaczego praca jest ważna?

3. Zabawa z elementami pantomimy „Zgadnij, kim jestem?” Dzieci siedzą na dywanie. Każde dziecko zastanawia się, jaki zawód podoba mu się najbardziej. Wybieramy dziecko, które naśladuje ruchem wybrany przez siebie zawód, pozostałe dzieci odgadują i podają nazwę zawodu lub czynności. Dziecko po prezentacji swojej zagadki zajmuje miejsce na dywanie po przeciwległej stronie, a nauczyciel za pomocą wyliczanki wyznacza kolejne dziecko.

4. Wykonanie karty pracy wybranej przez nauczycielkę.

5. Zabawa w oparciu o opowieść ruchową na podstawie wiersza J. Tuwima „Wszyscy dla wszystkich” – dzieci wymyślają ruchy do tekstu czytanego przez nauczycielkę.

„Wszyscy dla wszystkich”

Murarz domy buduje, Krawiec szyje ubrania, Ale gdzieżby co uszył, Gdyby nie miał mieszkania? A i murarz by przecie Na robotę nie ruszył, Gdyby krawiec mu spodni I fartucha nie uszył. Piekarz musi mieć buty, Więc do szewca iść trzeba, No, a gdyby nie piekarz, To by szewc nie miał chleba. Tak dla wspólnej korzyści I dla dobra wspólnego Wszyscy muszą pracować, Mój maleńki kolego.

7. Praca plastyczna „Co by było gdyby nikt nie pracował?”.

Dzieci losują obrazki. Te, które wylosowały takie same tworzą grupę. W zespole zastanawiają się Co by było gdyby nikt nie pracował? Następnie graficznie przedstawiają odpowiedź na to pytanie. Grupa ma do dyspozycji duży biały brystol oraz pastele. Wykonanie pracy przez grupy. Rozmowa na temat wykonanych prac. Wystawa prac.

Konspekt 11.

TEMAT ZAJĘĆ: Uważamy na promocje i reklamy

CZAS TRWANIA: 2x30 minut

CEL GŁÓWNY:

- rozumienie pojęcia i roli reklam i promocji w sprzedaży,
- uświadomienie wpływu reklam i promocji na nasze wybory,
- uwrażliwienie na krytyczny odbiór reklam,
- kształtowanie postawy mądrego konsumenta.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- ilustruje tekst rymowanki określonym ruchem,
- odzwierciedla ruchem polecenia słowne,
- rozumie pojęcia: promocja, reklama,
- potrafi odróżnić informacje od emocjonalnej zachęty w reklamie,
- bardziej krytycznie ogląda reklamy,
- zna cele istnienia reklam i promocji,
 - wie, że z promocji należy korzystać rozsądnie – nie kupować wszystkiego, co jest w promocji.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE : gazetki reklamowe (lub już wycięte produkty), karty z napisem i emblematem monet/banknotów), napisy -PROMOCJA, REKLAMA), zestaw buziek (wesoła i smutna) dla każdego dziecka

METODY PRACY: asymilacji wiedzy, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, waloryzacyjne, praktyczne

FORMY PRACY: zbiorowe, grupowe, indywidualne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zabawa ruchowa na rozpoczęcie – ilustracja ruchowa do słów rymowanki (proponujemy, aby dzieci nauczyły się jej na pamięć):

Mierzymy – pokazują ruch mierzenia miarką (wysokość, szerokość)

Ważymy – rękami imitują wagę szalkową

Za towary płacimy – ruch dawania pieniędzy z portfela

Monetami – rysowanie kół w powietrzu

Banknotami – rysowanie prostokątów w powietrzu

Już pieniądze wykładamy – prawa dłoń uderza w lewą (ta w pozycji poziomej – „leniwe brawo”)

2. Stworzenie wspólnie z dziećmi stoisk sklepowych z wyciętych (najlepiej poprzedniego dnia), ilustracji towarów z gazetek z reklamami. (Ważne, aby jednakowych towarów na każdym stoliku było dużo). Oglądanie z dziećmi utworzonych stoisk np. sprzęt AGD, zabawki, artykuły spożywcze, odzież, owoce i warzywa. Wspólne zastanowienie się, których towarów w danym stoisku jest najwięcej i co możemy zrobić, aby jak najszybciej je sprzedać. Wprowadzenie promocji na te, których jest najwięcej (ustawiamy przy nich napis i cenę np. 1

zł). Za pozostałe towary w sklepie będziemy płacić więcej, np. 2 żetony. Dzieci otrzymują po 15 żetonów i dokonują zakupów.

- Dzieci siadają w kręgu, układają przed sobą zakupione „towary”.
- Rozmowa o tym:
 - Czego i ile kupiliśmy?
 - Czy wszystko jest nam potrzebne? (np. Po co w domu trzy telewizory w domu, ale trzy jogurty z dobrą datą ważności na pewno się przydadzą),
 - Czy warto kupować produkty w promocji?

3. Zabawa „Prawda i fałsz” o promocjach i reklamach. Każde dziecko ma do dyspozycji 2 buźki na patyczkach (wesołą i smutną). Nauczycielka czyta zdania, jeżeli dzieci uznają, że to fałsz podnoszą w górę smutną buźkę, jeżeli to prawda – buźka wesoła. Przykładowe zdania:

Reklama zawsze mówi prawdę.

Zanim kupisz produkt z promocji, powinieneś się dobrze zastanowić czy jest ci potrzebny.

Promocyjne ceny to często pułapka.

Dzieci powinny chodzić na zakupy z osobą dorosłą.

Zawsze warto kupować reklamowane produkty.

4. Zabawa ruchowa „Moneta – banknot” Dzieci poruszają się w rytmie muzyki. Na pauzę w muzyce wychowankowie stosują się do polecenia nauczycielki:

- moneta – zwijają się w kłębek na dywanie,
- banknot – kładą się płasko, na plecach.

5. Praca w grupach „Nasza reklama” – odtworzenie wybranej, znanej dzieciom reklamy

- Rozmowa wprowadzająca nt. reklam – jakie są elementy charakterystyczne, z czego się składają itd.,
- Dzielimy grupę na 3-4 osobowe zespoły. Każdy zespół wybiera jedną, znaną reklamę,
- Zespoły przygotowują reklamy (scenki, plakaty itp.) i prezentują je przed gronem ekspertów (reszta grupy),
- Eksperci oceniają, co jest informacją w reklamie, a który element nie jest zgodny z rzeczywistością (np. rysunek na etykiecie soku nie jest filmem animowanym i żaden stworek z niego nie przedostaje się do realnego świata) - ten element działania może wymagać znacznej pomocy nauczyciela. .

6. „Mini quiz wiedzy ekonomicznej” – przypomnienie/utrwalenie wiedzy zdobytej wcześniej. Dzieci zostają podzielone na 2 grupy za pomocą monety. Każdy po kolei rzuca monetą i w ten sposób powstaje grupa: 1 – awers, 2 – rewers. Dzieci odpowiadają na pytania zadawane przez nauczycielkę – decyduje kolejność zgłoszeń. Za każdą prawidłową odpowiedź przyznawany jest 1 punkt. Drużyna, która otrzyma większą liczbę punktów wygrywa.

Przykładowe pytania:

- Co to jest pieniądź?
- Czym się różni moneta od banknotu?
- Jak można oszczędzać pieniądze?
- Co to znaczy kupować?
- Co to znaczy sprzedawać?
- W jaki sposób możemy płacić za to co kupujemy?
- Jakie znacie rodzaje sklepów?
- Skąd bierzemy pieniądze na zakupy?
- Co to jest praca?
- Jakie znacie rodzaje pracy?
- Czy za każdą pracę otrzymujemy pieniądze?
- Po co istnieją reklamy?
- Co to takiego jest promocja?

Zagadki dotyczące zawodów:

- Choć to nie rolnik, lecz rolę ma. Często w teatrze lub w filmie gra. (aktor)
- Kto w białym fartuchu przez dzień cały czeka, czy ktoś go poprosi o sprzedanie lekarstw? (aptekarz) Na stoliku mam nożyce, gdy je sprytnie w ręce chwycę, gdy przy pracy się uwinę, wnet ostrzygę ci czuprynę. (fryzjer)
- Kto w autobusie nie usiądzie w tyle i choć często jeździ, nie płaci za bilet? (kierowca)
- Z troską pochyla się nad tobą, bo wie, jak zmagać się z chorobą. Lek ci zapisze czasem gorzki, mierzy ci temperaturę i martwi się, gdy idzie w górę. (lekarz)
- Kto na skrzyżowaniu bez obawy staje, bo zatrzyma ręką auta i tramwaje? (policjant)

X. PROPOZYCJE ZABAW

1. Zabawa: Orzeł – reszka

Zainspirowana zabawą na w kółko – krzyżyk.

Opis zabawy: Dwóch graczy (lub dwie drużyny) na narysowanej planszy kolejno układają monety 1 zł (żetony lub monety różnego koloru) awersem lub rewersem do góry, wygrywa osoba (drużyna), która ma trzy w jednej linii swoje monety.

2. Zabawa: Idziemy na zakupy – wracamy z zakupów

Opis zabawy: Dzieci naśladują pójście do sklepu z lekką, pustą siatką, a następnie powrót z zakupów z ciężką, pełną towarów torbą.

Wariant II: Dzieci naśladując robienie zakupów wkładają do siatki towary z danego sklepu np. odzieżowego – czapkę, kurtkę, rajstopy....; spożywczego – cukier, mleko, ser, chleb...

3. Zabawa: Co dzieci kupiły w sklepie?

Opis zabawy: ROZPOZNAWANIE ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH PO DOTYKU, SMAKU I ZAPACHU np. but, książka, ołówek, sól, cukier, czekolada, ser, papryka, jabłko Dzieci podają nazwę odgadniętej rzeczy i podają rodzaj sklepu, w którym można kupić taki towar.

4. Zabawa: Co się zmieniło?

Opis zabawy: Nauczyciel układa w szeregu artykuły np. ze sklepu obuwniczego 5 butów dzieci; ze sklepu warzywniczego – 5 warzyw, z księgarni 5 książek itp. Dzieci nazywają i przeliczają przedmioty. Nauczyciel mówi: Zapamiętajcie ułożenie towarów na sklepowej półce. Następnie dzieci zamykają oczy i jeden przedmiot znika.

Inny wariant: jeden przedmiot zmienia swoje miejsce. Wybrane dziecko odgaduje, co znikło lub co zmieniło swoje miejsce.

5. Zabawa dydaktyczna „Robimy porządek w sklepie”

- klasyfikowanie towarów ze względu na ich cenę – tani, drogi/droższy, najdroższy. Dzieci siedzą w kole, przed nimi zgromadzone są zdjęcia różnych produktów, które można

poklasyfikować ze względu na cenę (6 różnych zestawów). Klasyfikowanie następuje w obrębie 1 zestawu.

ZESTAWY do klasyfikacji: I. farby, pizza, telewizor II. jabłko, buty, meble do pokoju III. długopis, książka, kurtka IV. odtwarzacz CD, pralka, dom V. hulajnoga, rower, samochód VI. pasta do zębów, klocki, narty

WERSJE ZABAWY: • I wersja: układanie zdjęć w poszczególnych zestawach: tani, drogi, droższy, najdroższy (lub odwrotnie), • Towary można również klasyfikować ze względu na ich przeznaczenie: spożywcze, sportowe, kosmetyczne itp. Dyskusja nad pomysłami dzieci, podejmowanie prób wyciągania wniosków: • każdy pieniądz (moneta, banknot) ma swoją wartość i za różne pieniądze można kupić różne rzeczy, np.: za 1 zł można kupić lizaka, ale nie można kupić zestawu w McDonaldzie.. (nie wszystko można kupić za 1zł, 2zł itd...), • jedne rzeczy są tańsze, a inne droższe i dlatego potrzeba na nie więcej pieniędzy, • pieniądze w czasie zakupów są wydawane i nikt ich nie zwraca, dlatego się kończą i trzeba je zarabiać.

5. Zabawa „Bankomat”

Dzieci ozdabiają karty bankomatowe według swojego pomysłu, podpisują je samodzielnie lub z pomocą nauczyciela. Na karcie ukryty jest czterocyfrowy ciąg cyfr PIN (może być napisany markerem lub przyklejony do karty za pomocą taśmy malarskiej lub innej taśmy klejącej). Zadaniem dzieci jest zapamiętać ten ciąg cyfr, bo inaczej nie wypłacą pieniędzy z bankomatu. Po kolei dzieci podchodzą do atrapy bankomatu i wbijają ciąg cyfr. Do zabawy można wykorzystać kalkulator z dużym wyświetlaczem. Nauczyciel kontroluje prawidłowość operacji.

6. Zabawa ruchowa na rozpoczęcie

Ilustracja ruchowa do słów rymowanki (proponujemy, aby dzieci nauczyły się jej na pamięć):
Mierzymy – pokazują ruch mierzenia miarką (wysokość, szerokość)

Ważymy – rękami imitują wagę szalkową

Za towary płacimy – ruch dawania pieniędzy z portfela

Monetami – rysowanie kół w powietrzu

Banknotami – rysowanie prostokątów w powietrzu

Już pieniądze wykładamy – prawa dłoń uderza w lewą (ta w pozycji poziomej – „leniwe brawo”)

7. Zabawa: Uciekające złotówki

Opis zabawy: Każde dziecko ma na plecach przyklejone na taśmę dwustronną kółko z napisem 1 złoty (lub różne nominały). Na znak nauczyciela dzieci mają oderwać jak najwięcej monet zerwanych z pleców kolegów i koleżanek. Zabawa się kończy, kiedy już nikt nie będzie miał na plecach przyklejonej monety. Każde dziecko przelicza po skończonej zabawie swoje złotówki.

8. Zabawa: Co tu nie pasuje?

Opis zabawy: Dzieci siedzą w kole. Na środku ułożone są przedmioty lub ich zastępniki: ołówek, kredki, mydło, zeszyt, nożyczki, itd. Wskazane lub chętne dziecko eliminuje ze zgromadzonych przedmiotów rzecz, która nie pasuje, której nie kupuje się na jednym stoisku, w jednym sklepie np. cukier – chleb – komputer – mleko. Uzasadnia swój wybór.

9. Zabawa: Wskocz na monetę

Opis zabawy: Na dywanie nauczyciel rozkłada monety o różnym nominale 1,2,5 zł (np. po 10 szt.) Na przerwę w muzyce dzieci wskakują na podniesioną do góry przez nauczyciela monetę. Może być kilka osób przy jednej monecie lub osoby, które nie znalazły wolnej monety eliminowane są z dalszej gry. Później wszyscy głośno nazywają nominal wybrany przez nauczyciela.

10. Zabawa: Wszyscy, którzy....

Opis zabawy: Dzieci siedzą w kole na krzesłach lub po turecku, mają do koszulek przyklejone emblematy monet na taśmę dwustronną (1, 2, 5 zł.) na hasło nauczyciela: WSZYSCY, KTÓRZY MAJĄ PRZYŁKEJONĄ MONETĘ O WARTOŚCI np.1 ZŁOTY ZAMIENIAJĄ SIĘ MIEJSCAMI. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie mieszając nominały np. 1 zł zamienia miejsca z 5 zł.

11. Zabawa: Co to za moneta?

Opis zabawy: Wyszukiwanie w dużym słoju 5 litrowym wśród skrawków gazet, papieru, bibuły ręką monet (żetonów). Monet musi być dużo więcej niż uczestników. Każde dziecko może tylko wyciągnąć jedną monetę. Nazywanie odnalezionej monety. Powiększanie zawartości swojej sakiewki. Przeliczanie monet w sakiewce.

12. Zabawa: Przez dziurkę od klucza

Opis zabawy: Grupa dzieci siedzi przy stoliku. Na formacie A-4 wydrukowane są monety o nominałach: 1zł, 2zł, 5zł. Na te nominały nauczyciel nakłada kartkę formatu A-4 z wyciętą dziurką od klucza. Chętne dziecko przygląda się monecie przez wycięty papier - rozpoznaje ją, nazywa, wskazuje i sprawdza.

13. Zabawa Część słowa

Opis zabawy: Dzieci stoją w kręgu. Nauczyciel rzucając piłkę do wybranego dziecka mówi: „Daję ci piłkę i mówię część słowa, a ty powiedz proszę, jaka jest druga połowa? wymienia po 1 sylabie, w dziecko kończy słowa, odrzucając piłkę. Propozycje wyrazów: zło –(tówka), ban- (ki), bank-(not), ka-(sa), itp.

14. Zabawa „Los szczęścia”

Nauczyciel przygotowuje atrakcyjne wejście dla Krasnala Złotóweczki z sakiewką pełną monet (różne żetony). Dzieci po kolei podchodzą i wydobywają z sakiewki po jednym żetonie. Jeżeli jest to 1zł dziecko kładzie monetę przed krasnałem, jeżeli jest to moneta o innym nominale wrzuca z powrotem do sakiewki. Każde dziecko żegna się z krasnałem podając mu rękę.

15. „Puzzle 1 zł”

Dzieci siedzą na dywanie, nauczyciel rozkłada pocięte 4 – elementowe puzzle. Wspólnie z dziećmi omawia każdy element, charakteryzuje, układa na dywanie w całość. Zaprasza dzieci do stolików. Każde z nich otrzymuje białą kartkę papieru A4 oraz pocięte puzzle. Zadaniem dziecka jest samodzielne ułożenie, sprawdzenie ze wzorem umieszczonym na tablicy i przyklejenie na czystej kartce. Wystawa prac.

16. Zabawa „Zamiana miejsc”

Dzieci siadają w kole, nauczyciel zawiesza im na szyi emblematy monet z 1, 2 lub 5 zł, na hasło zmieniają miejsca np. „Wszyscy, którzy mają zawieszkę z monetą 1 zł zamieniają się miejscami”, potem: „Wszyscy, którzy mają przyczepioną monetę 1 zł zamieniają się miejscami z dziećmi, które mają zawieszkę z monetą 5 zł”... czy 2 zł z 1 zł według pomysłu osoby prowadzącej.

17. Zabawa: „Ułóż - kontynuuj rytm”

Nauczyciel rozpoczyna zabawę układając rytm z emblematów monet umieszczonych w zawieszkach na szyi dzieci, zapraszając je do zajęcia odpowiedniego miejsca. Może to być rząd ustawionych krzeseł, rząd stojących lub siedzących po turecku dzieci: Poproszę 1 zł (dziecko z zawieszka z nominałem 1 zł), jeszcze raz 1 zł, teraz 2, znowu 1 zł, 1 zł, teraz 2 i jeszcze1 zł.....(rytm – 1 zł, 1 zł, 2 zł, 1 zł, 1 zł, 2 zł... itd.). Następnie prosi chętne dzieci o ułożenie swojego rytmu.

18. Zabawa: „Czego brakuje na półce sklepowej?”

Nauczyciel układa w szeregu artykuły (do 5 sztuk) np. ze sklepu obuwniczego 5 butów dzieci; następnie ze sklepu warzywniczego – 5 warzyw, z księgarni 5 książek itp. Dzieci nazywają i przeliczają przedmioty, nazywają sklep, z którego pochodzą przedmioty. Następnie wskazane dziecko zamyka oczy i jeden przedmiot znika. (Wariant II: Jeden z przedmiotów zmienia swoje miejsce). Wybrane dziecko odgaduje, co znikło lub co zmieniło swoje miejsce.

19. Zabawa Ciepło i zimno

Opis zabawy: Wybieramy chętne dziecko do poszukiwania ukrytej 1 zł., a z pozostałymi ustalamy, gdzie ją schowamy. Jedno dziecko nie wie, gdzie został schowany pieniądz . Pozostałe naprowadzają szukającego. Dzieci mówią zimno lub ciepło - gorąco reagując na przemieszczanie się poszukującego po sali albo na jego pytania. Ważne jest by wszystkie chętne dzieci brały udział w poszukiwaniu.

20. Zabawa Gra planszowa

Opis zabawy: Nauczyciel z dziećmi przygotowuje na szarym papierze pola. Wyznacza start i metę. Oznaczają siedem wybranych pól. Ustawiają swoje kapcie startem i nimi się przemieszczają. Po kolei rzucają kostkę. Dzieci poruszają się o wyznaczoną rzutem dużej kostki ilość pól. Każdy gracz od Krasnala Ekonomiusza otrzymuje na startem 5 kasztanów. Wygrywa ten, kto nazbiera najwięcej kasztanów na mecie. Zaznaczone pola:

1. Robisz zakupy w sklepie spożywczym, jest promocja. Udało ci się wydać mniej pieniędzy, niż myślałeś, zyskujesz 2 kasztany,
2. Wygrywasz na loterii los, zyskujesz 2 kasztany,
3. Dostajesz od babci pieniążki na coś słodkiego, zyskujesz 2 kasztany,
4. Chce ci się pić – kupujesz sok by ugasić pragnienie – tracisz 1 kasztan,
5. Przepląciłeś, nie sprawdziłeś cen produktów w innym sklepie – tracisz 2 kasztany,

6. Brakuje ci pieniędzy, by kupić wymarzoną rzecz – bierzesz kredyt i cofasz się o 3 pola,
7. Rozwiąż zagadkę – odpowiedź np. sklep, pieniądź,.....

Zagadki - Zabawki

- ❖ Kolorowa i okrągła, skacze prawie tak jak zając. Chłopcy kopią ją po trawie, a dziewczynki podrzucają. (piłka)
- ❖ Siedzą w sklepie z zabawkami – uśmiechnięte mają minki, piękne suknie, złote loki. Bardzo lubią je dziewczynki. (lalki)
- ❖ Możesz z nich zbudować razem z kolegami kolorowy domek z dachem i z oknami. (klocki)
- ❖ Leżą w pudełeczku piękne, kolorowe. Albo są drewniane, albo są woskowe. Narysujesz nimi słońeczko i chmurkę oraz dla mamusi przepiękną laurkę. (kredki)
- ❖ Kiedy kredka złamie nosek lub ołówek stępi czubek, wie to każda mądra główka. (temperówka)
- ❖ Mam w słoiczkach plastikowych kolorów bez liku. Poustawiam je równiutko na swoim stoliku. Jeszcze tylko trochę wody, pędzelek kudłaty i już mogę namalować samochód dla taty. (farby)
- ❖ Jest mięciutka, kolorowa, możesz ją ugniatać, by ulepić coś ładnego dla małego brata. (plastelina)
- ❖ Dwa ostre nożyki, śrubką połączone, wytną ci z papieru prześliczną koronę. (nożyczki)
- ❖ Jeśli go nadmuchasz, będzie okrągłutki. Wypuścisz powietrze, zrobi się malutki. (balon)
- ❖ W pudełku na stole pełno kartoników, na tym nos, a na tym kawałek bucików. Jeśli kartoniki te ułożysz razem, otrzymasz wesoły, bajkowy obrazek. (puzzle)
- ❖ Ma okładkę kolorową, w środku kartki z obrazkami oraz bajki, które mama tobie czyta wieczorami. (książka)
- ❖ Śmieszna, mała świnka otwór ma na grzbiecie. Chętnie tam wrzucają swe pieniądze dzieci. (skarbonka)
- ❖ Podobna do łyżki, lecz nikt nią nie jada. Chętnie do wiaderka żółty piasek wkłada. (łopatką)
- ❖ Pluszowy przyjaciel z oklapniętym uszkiem wskakuje wieczorem pod dzieci poduszkę. (miś)
- ❖ To jest długi sznurek z dwoma uchwyty, który lubi skakać razem z dziewczynkami. (skakanka)
- ❖ W sklepie spożywczym
- ❖ To jest biały napój, smaczny, bardzo zdrowy. Dostajemy go w prezencie od łaciatej krowy. (mleko)
- ❖ Jest dziurawy, lecz tych dziurek nigdy nie łątamy. My kroimy go w plasterki i z chlebem zjadamy. (ser)

- ❖ W kurzych gniazdach, w kurniku znajdziesz ich bez liku. Kiedy je mama ugotuje ciekłą skorupkę z nich zdejmuję. (jajka)
- ❖ Drobnie, słodkie kryształki, zwykle z buraków zrobione. Są tymi kryształkami pyszne ciasteczka słodzone. (cukier)
- ❖ To cukierek jest z patyczkiem, lubisz lizać go języczkiem. (lizak)
- ❖ Bywa biała lub różowa, owocowa, lub miętowa. Każdy chętnie ją kupuje, potem żuje, żuje, żuje. (guma do żucia)
- ❖ Biały proszek w torebce, z ziarenek zrobiony. Będzie z niego pyszny chlebek upieczony. (mąka)
- ❖ To smakołyk bardzo słodki, w krem ubrany kolorowy. Zapalamy na nim świece, kiedy jest urodzinowy. (tort)
- ❖ Zwykle bywa w sklepie w kostkach sprzedawane. Będzie nim pieczywo w miod posmarowane. (masło)
- ❖ Jest twardy, gdy go mama kupuje. Potem go krótko w wodzie gotuje. Nitki, świderki tańczą w rosoli, kiedy siadamy wszyscy przy stole. (makaron)
- ❖ Jedna jęczmienna, druga gryczana, a trzecia mąka jest nazywana. Takie drobnutkie ziarna zbożowe zjadają dzieci, gdy chcą być zdrowe. (kasza)
- ❖ Upieczony w piekarni, pachnący i świeży. Zawsze podczas śniadania na deseczce leży. Mama go pokroi, masłem posmaruje i pyszne kanapki z niego przygotowuje. (chleb)
- ❖ Czarne suche listki w torebce zebrane, muszą być gorącą wodą zalewane. Zaparza ją mama dla całej rodziny. Najlepiej smakuje z plasterkiem cytryny. (herbata)
- ❖ Choć podobna jest do cukru, inaczej smakuje. Mama często jej używa, gdy obiad gotuje. (sól)

Zagadki-Ubrania i ozdoby

- ❖ Może sięgać kostek albo za kolana. Bywa w nią dziewczynka lub mama ubrana. Długie ma rękawy, lub nie ma ich wcale. W stroju tym dziewczynki czują się wspaniale. (sukienka)
- ❖ To takie ubranie, które zawsze wkładam, kiedy po kąpielu do snu się układam. (piżama)
- ❖ Mają długie języki i sznurowadła mają. Gdy dzieci chcą wyjść na dwór, na stopy je wkładają. (buty)
- ❖ Zawsze na głowie zimą noszone, jedne z frędzlami, inne z pomponem. (czapki)
- ❖ Zawsze długie są jak węże, gładkie albo kolorowe. Ogrzewają ludziom szyję w bardzo mroźne dni zimowe. (szaliki)
- ❖ Jedne mają pięć paluszków, drugie jeden palec mają. Całą zimę twoje ręce przed zmarznięciem ochraniają. (rękawice)
- ❖ Kiedy deszczyk pada, to szybko ją wkładasz. (peleryna)
- ❖ Kiedy deszczyk pada, na nogi je wkładasz. Potrzebne w podróży po wielkiej kałuży. (kalosze)

- ❖ Jeden jest jednocześnie, drugi z dwóch części się składa. Gdy na plażę się wybierasz, właśnie ten strój zawsze wkładasz. (strój kąpielowy)
- ❖ Mięciutkie i ciepłe na stopy włożymy, kiedy ze spaceru do domu wrócimy. (kapatki)
- ❖ Okrągły z dziurkami, przyszyty do ubrania. Służy do ozdoby i do zapinania. (guzik)
- ❖ Na ubrania często naszyte. Dzieci w nich skarby ukrywają, a kiedy zimno jest na dworze, zmarzniete ręce w nich chowają. (kieszenie)
- ❖ Małutkie kuleczki na sznur nawleczone. Mają nimi damy szyje ozdobione. (korale)
- ❖ To jest kółko z oczkiem na palec zakładane przez małe dziewczynki albo twoją mamę. (pierścionek)
- ❖ Przez dziewczynki we włosy wpinana. Z nią fryzura zawsze jest udana. (spinka do włosów)
- ❖ Ze srebra lub złota zrobione, są nimi uszy ozdobione. (kolczyki)
- ❖

Bibliografia

1. Gruszczyk – Kolczyńska E., Zielińska E. „Dziecięca matematyka” Książka dla rodziców i nauczycieli; Wyd. WSiP Warszawa 1997
2. Gruszczyk – Kolczyńska E., Zielińska E. „Dziecięca Matematyka” Metodyka i scenariusze zajęć z sześciolatkami w przedszkolu, w szkole i w placówkach integracyjnych; Wyd. WSiP Warszawa 2000
3. Kupisiewicz Cz. „Podstawy dydaktyki ogólnej”; PWN, Warszawa 1973
4. „Mamo, tato co wy na to?” Innowacyjny Program Wychowania Przedszkolnego; Wyd. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Zakład Szkolenia i Doradztwa Ekonomicznego Sp. Z o. o. w Lublinie 2012
5. Okoń W. „Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej”; Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1998
6. „Podstawy pedagogiki przedszkolnej” pod red. M. Kwiatkowskiej; WSiP, Warszawa 1985
7. Iwanowska J., Kondracka-Szala M, Stawowczyk-Płaza A., Szymczuk M. „Przedsiębiorczy przedszkolak” ; Wrocław 2010

Publikacje Internetowe

1. https://www.wroclaw.pl/files/edukacja%20przedsiębiorczosci/przedszkola/Przedsiębiorczy_przedszkolak_konspekt_07.2012.pdf
2. <https://blizejprzedszkola.pl/przedsiębiorczy-przedszkolak,2,1357.html#>
3. <https://docplayer.pl/3762854-Przedszkolak-malym-przedsiębiorca.html>
4. <http://pte.lublin.pl/aktualnosci/mamo-tato-co-wy-na-to,10047>

5. <http://www.wroclaw.pl/informacje-dla-nauczycieli-wychowania-przedszkolnego-przedsiębiorczyprzedszkolak>
6. http://wyborcza.pl/1,76842,7372858,Jak_wychowac_przedsiębiorcze_dziecko_.html
7. <http://www.godmother.pl/blog/tag/przedsiębiorczosc-w-przedszkolu/>
8. <http://www.opoka.org.pl/biblioteka/X/XE/gn201119-ee.html>
9. <http://www.wprost.pl/ar/188210/Od-przedszkola-do-miliona/?I=1414>